

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД
У БЕОГРАДУ
Одељење за ратне

злочине

Кж1-По2 2/20
20.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија, Александра Вујичића, председника већа, Растка Поповића, Омера Хациомеровића, др Миодрага Мајића и Наде Хаци Перић, чланова већа, уз учешће вишег саветника Росанде Џевердановић Савковић и записничара Јасне Билић, у кривичном поступку против **окр. Жељка Крњајића и др.**, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, у вези члана 22 КЗ СРЈ, одлучујући о жалбама Тужиоца за ратне злочине, окр. Жељка Крњајића и његовог браниоца, адв. Радоја Алексића, окр. Милана Девчића и његовог браниоца, адв. Бранкице Мајкић, браниоца окр. Дарка Перића, адв. Јасмине Живић, браниоца окр. Радована Влајковића, адв. Бранка Лукића, окр. Радисава Јосиповића и његовог браниоца, адв. Ђорђа Калања, браниоца окр. Јована Димитријевића, адв. Гордане Живановић, браниоца окр. Саше Стојановића, адв. Слободана Живковића, окр. Зорана Косијера и његових бранилаца, адв. Гордане Андрејевић и Здравка Крстића, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2 бр.1/14 од 20.06.2019. године, након претреса пред другостепеним судом, одржаног у смислу члана 449 ЗКП, дана 10.11.2020. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине, Душана Кнежевића, окр. Жељка Крњајића и његовог браниоца, адв. Радоја Алексића, окр. Милана Девчића и његовог браниоца, адв. Бранкице Мајкић, окр. Дарка Перића и његовог браниоца, адв. Јасмине Живић, окр. Радована Влајковића и његовог браниоца, адв. Бориса Зорка, окр. Радисава Јосиповића и његовог браниоца, адв. Бранка Димића, окр. Јована Димитријевића и његовог браниоца, адв. Гордане Живановић, окр. Саше Стојановића и његовог браниоца, адв. Јасмине Живић и окр. Зорана Косијера и његовог браниоца, адв. Здравка Крстића, а у одсуству уредно обавештеног пуномоћника оштећених, адв. Марине Кљајић, након већања и гласања, дана 20.11.2020. године, већином гласова је донео,

ПРЕСУДУ

I

Делимичним усвајањем жалби браниоца окр. Дарка Перића, адв. Јасмине Живић, браниоца окр. Радована Влајковића, адв. Бранка Лукића, окр. Радисава

Јосиповића и његовог браниоца, адв. Ђорђа Калања, браниоца окр. Јована Димитријевића, адв. Гордане Живановић, браниоца окр. Саше Стојановића, адв. Слободана Живковића и окр. Зорана Косијера и његових бранилаца, адв. Гордане Андрејевић и адв. Здравка Крстића, **ПРЕИНАЧАВА СЕ** пресуда Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2 бр.1/14 од 20.06.2019. године, тако што сада гласи:

Окривљени Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, са личним подацима као у изреци првостепене пресуде,

КРИВИ СУ

Што су:

У периоду од 17.10.1991. године до 18.10.1991. године у Ловасу, у Републици Хрватској, у саставу тадашње Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, кршећи правила међународног права садржана у члану 3 IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата, од 12.08.1949. године, члану 13 став 1 и 2 у вези члана 4 став 1 и 2 тачка а), е), х), Допунског протокола о заштити жртава немеђународних (унутрашњих) оружаних сукоба (Протокола II) уз наведену конвенцију, за време унутрашњег оружаног сукоба, који се водио у Републици Хрватској, између Југословенске народне армије, Територијалне одбране и добровољачких састава са једне стране и организованих оружаних формација Збора народне гарде и Министарства унутрашњих послова Републике Хрватске, са друге стране,

-окривљени Дарко Перић, резервни капетан I класе, у својству команданта Противдиверзантског одреда Територијалне одбране Ваљево, наредио да се нечовечно поступа према цивилном становништву, а окривљени Радован Влајковић, резервни поручник, у својству командира Противдиверзантске чете, окривљени Радисав Јосиповић, резервни поручник, у својству командира првог вода исте чете, из састава Противдиверзантског одреда Територијалне одбране Ваљево, окривљени Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, припадници добровољачке оружане групе "Душан Силни", нечовечно поступали према цивилном становништву, на тај начин што је окривљени Дарко Перић дана 17.10.1991. године, себи потчињеним старешинама, поручницима Радовану Влајковићу и Радисаву Јосиповићу, издао наређење, које је добио од Миодрага Димитријевића, активног војног лица у чину потпуковника ЈНА, помоћника Начелника штаба за оперативно-наставне и обавештајне послове Четврте оперативне зоне Територијалне одбране Ваљево, са задатком координације заједничких дејстава између јединица Четврте оперативне зоне и Друге пролетерске гардијске моторизоване бригаде ЈНА на простору Републике Хрватске, највишег војног старешине по чину и рангу у Ловасу, према коме је кривични поступак

раздвојен, које су заједнички донели Миодраг Димитријевић и Љубан Деветак, командант села и директор Пољопривредне задруге “Ловас”, са широким цивилним и војним овлашћењима, да дана 18.10.1991. године, у извиђање и претрес терена крене оружана група састављена од припадника Противдиверзантске чете Противдиверзантског одреда из састава Територијалне одбране Ваљево, припадника оружане групе “Душан Силни” и два мештанина као водича, а да се при извршењу тог задатка поведу и користе, претходну ноћ затворени и задржани, цивили као живи штит од евентуалних напада хрватских оружаних снага, а када су Радован Влајковић и присутни војници изразили неслагање са добијеним наређењем, окривљени Дарко Перић им поновио исто и рекао им да се то наређење мора извршити,

па су окривљени Радован Влајковић и Радисав Јосиповић, поступајући по добијеном наређењу, дана 18.10.1991. године, дошли са око педесет војника из састава противдиверзантске чете Територијалне одбране Ваљево до дворишта земљорадничке задруге, где је формирана колона од претходне ноћи затворених цивила, у којој су били: Маријан Марковић, Томислав Сабљак, Дарко Солаковић, Иван Палијан, Златко Пањик, Славко Кузмић, Иван Сабљак, Мијо Шалај, Иван Краљевић, Петар Бадањак, Златко Божић, Антун Пањик, Марко Видић, Марко Сабљак, Мато Ходак, Иван Цорањ, Славко Штрангаревић, Јосип Туркаљ, Стјепан Пеулић, Станислав Фрањковић, Иван Мујић, Златко Тома, Љубо Солаковић, Бошко Бођанац, Ловро Герстнер, Мато Краљевић, Јосип Сабљак, Емануел Филић, Милко Кесар, Милан Радмиловић, Марко Филић, Милан Цоњар, Владо Бошњакловић, Петар Палијан, Славко Лукетић, Јосип Антоловић, Драгутин Кризманић, Жељко Сомборац, Андрија Балић, Томислав Шелебај, Петар Вулета, Ђука Радочај, Павле Шимуновић, Драго Сабљак, Јосип Острун, Антон Кризманић, Антун Лукетић, Јосип Лукетић, Драган Сабљак и Влатко Палијан, коју колону цивила су окривљени Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, заједно са осталим припадницима оружане групе, као оружана пратња повели ка излазу из села према производном погону фабрике “Борово”,

-а окривљени Саша Стојановић је, након престанка експлозија и пушчане паљбе, до које је дошло током кретања цивила по пољу детелине, а које је наређено од стране НН лица, цивилима Ђуки Радочају, Томиславу Шелебају и Драгутину Кризманићу, са асфалтног пута и на безбедном растојању наређивао да разминирају преостале неексплодираних мине, иако за то нису били обучени, тако што им је давао упутства на који начин то да ураде,

-чиме су окривљени Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ,

па суд окривљене Дарка Перића, Радована Влајковића, Радисава Јосиповића, Јована Димитријевића и Зорана Косијера, применом наведених законских прописа и одредби чланова 5 став 2, 33, 38, 41, 42, 43 и 50 КЗ СРЈ, те окривљеног Сашу Стојановића, применом одредби чланова 5 став 2, 33, 38, и 41 КЗ СРЈ,

О С У Ђ У Ј Е

Окривљеног Дарка Перића, на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 29.05.2007. године, када је лишен слободе, па до 21.10.2008. године, када му је притвор укинут.

Окривљеног Радована Влајковића, на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 29.05.2007. године, када је лишен слободе, па до 24.09.2007. године, када му је притвор укинут.

Окривљеног Радисава Јосиповића, на казну затвора у трајању од 3 (три) године, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 29.05.2007. године, када је лишен слободе, па до 24.09.2007. године, када му је притвор укинут.

Окривљеног Јована Димитријевића, на казну затвора у трајању од 3 (три) године, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 19.09.2008. године, када је лишен слободе, па до 25.09.2008. године, када му је притвор укинут.

Окривљеног Сашу Стојановића, на казну затвора у трајању од 6 (шест) година.

Окривљеног Зорана Косијера, на казну затвора у трајању од 3 (три) године, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 28.05.2007. године, када је лишен слободе, па до 24.09.2007. године, када му је притвор укинут.

На основу одредбе члана 264 став 4 ЗКП, окривљени Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, ослобађају се дужности плаћања трошкова кривичног поступка и паушала.

На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП, оштећени се, ради остваривања имовинско правног захтева, упућују на парницу.

II

УСВАЈАЈУ СЕ жалбе окр. Жељка Крњајића и његовог браниоца, адв. Радоја Алексића и окр. Милана Девчића и његовог браниоца, адв. Бранкице Мајкић, па се **ПРЕИНАЧАВА** пресуда Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2 бр.1/14 од 20.06.2019. године, тако што Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, окр. Жељка Крњајића и окр. Милана Девчића, са личним подацима као у изреци првостепене пресуде,

-на основу члана 423 став 1 тачка 2 ЗКП,

ОСЛОБАЋА ОД ОПТУЖБЕ

Да су:

Жељко Крњајић, у својству командира Станице милиције (СМ) Товарник и Милан Девчић, у својству командира Станице милиције у Ловасу;

кршећи правила међународног права садржана у члану 3. IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, члановима 13. ст.1. и 2. у вези чл. 4. ст. 1. и 2. тач. а), е), х) Допунског протокола о заштити жртава немеђународних (унутрашњих) оружаних сукоба (Протокол II) уз наведену конвенцију, почев од 10. октобра па до краја октобра месеца 1991. године, за време унутрашњег оружаног сукоба, који је тада постојао у Републици Хрватској у саставу бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), између ЈНА, ТО и добровољачких састава са једне стране и организованих оружаних формација Збора народне гарде (ЗНГ) и Министарства унутрашњих послова (МУП) Републике Хрватске са друге стране, на подручју места Ловас, наређивали и извршавали, и то:

окр. Жељко Крњајић

Дана 10.10.1991. године, у својству командира СМ “Товарник” јединице, која је, заједно са припадницима ТО “Товарник” и добровољачке оружане групе “Душан Силни” (у саставу снага 2. пгмбр ЈНА), учествовала у нападу на Ловас, непосредно командујући оружаном групом састављеном од припадника СМ “Товарник”, мештана Ловаса и добровољаца (укупно њих 20-ак), која се кретала улицом (ул.) Прерадовићевом, ул. Марка Орешковића, ул. Иве Лоле Рибара, ул. Фрање Рачког и ул. Краља Томислава, иако се уверио да у селу нема борбених дејстава ни отпора непријатељских оружаних формација,

1) наредио припадницима своје оружане групе да отварају ватру из пешадијског наоружања, бацају бомбе и друге експлозивне направе на куће мештана хрватске националности, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење, па је од стране НН припадника оружане групе, којом је командовао,

а) запаљено више кућа, и то: кућа оштећеног (ошт.) Ивана Оструна у ул. Иве Лоле Рибара, кућа ошт. Вида Кризманића у ул. Фрање Рачког, те кућа ошт. Амалије Мартиновић, ошт. Јосипа Краљевића, ошт. Ивана Цоњара и ошт. Ивице Грчанца у ул. Краља Томислава;

б) пуцњима из ватреног оружја лишени живота, и то: Вид Кризманић, у ул. Фрање Рачког, Иван Оструна у ул. Иве Лоле Рибара, Марко Гргић, Цецилија и Данијел Бадањак у ул. Прерадовићевој, Јосип Пољак у ул. Марка Орешковића и Паво Ђаковић у ул. Стјепана Радића;

2) лично примењивао мере застрашивања према цивилним лицима хрватске националности, тако што је у ул. Краља Томислава, испред куће у којој је живео ошт. Томислав Шелебај, уперео пушку у правцу његовог тела, претећи да ће га убити и гурао га, у ул. Млинској уперео пушку у леђа ошт. Марице Хоџак, а на углу ул. Прерадовићеве и ул. Анте Старчевића, тукао ошт. Јосипа Јовановића, ударајући га ногама у пределу стомака и ногу.

окр. Милан Девчић

Након заузимања Ловаса, у временском периоду од 10. октобра па до краја октобра месеца 1991. године, у својству командира СМ "Ловас" и представника самовласно успостављене локалне власти, цивилно-војног карактера, заједно са такође представницима те власти, раније оптуженима, сада покојнима (према којима је кривични поступак обустављен) Љубаном Девећком, тада командантом села и директором Земљорадничке задруге (задруге) Ловас, са широким цивилним и војним овлашћењима и Миланом Радојчићем, тада командантом ТО "Ловас",

- у периоду од 10. до 18.10.1991. године,

1) нечовечно поступао према цивилном становништву хрватске националности, на тај начин што је:

а) учествовао у њиховом задржавању и затварању у импровизоване нехигијенске и просторно неусловне затворе, који су се налазили у две мале канцеларије изнад механичарске радионице задруге "Ловас" где су били смештени оштећени: Емануел, Марко, Берислав и Ивица Филић, Јосип Јовановић, Андрија и Лука Балић, Никола и Петар Бадањак, Зоран, Ђура, Алојз и Антон Кризманић, Златко Краљевић, Флоријан и Иван Пољак, Паво, Иван и Томислав Антоловић, Иван Ђаковић, Јаков Пеулић, Павле Шимуновић, Мате Батаковић, Дарко и Жељко Павлић, Мате Мађаревић, Иван Видић, Стипе Долачки, Андрија Девчић, Марко Дамјановић, Фрањо Панца, од којих је наредних дана већи део њих био пуштен, док је преостали део затворених, и то оштећени: Иван Видић, Ђура, Зоран и Алојз Кризманић, Стипе Долачки, Дарко и Жељко Павлић, Андрија Девчић, Марко Дамјановић, Фрањо Панца и Јосип Јовановић, био пребачен у просторно нехигијенски такође потпуно неусловни простор ограђен жицом - подрум и двориште месне заједнице (МЗ) где су од тада били затворени, као и у међувремену приведени оштећени: Ђура Антоловић, Стјепан Лукетић и Марија Фишер,

б) наређивао примену понижавајућих и дискриминаторских мера према цивилном становништву хрватске националности, и то Бранки Балић, Ани Џоњар и Јосипу Лукетићу, тако што им је говорио да своје куће обележе белим тканинама, а око руку носе беле траке;

- у периоду од 10. октобра па до краја октобра месеца 1991. године,

2) приликом саслушања приведених и затворених цивилних лица, примењивао психичко насиље (тортуру) и повређивао њихов телесни интегритет, при чему је:

а) у просторијама Станице милиције у Ловасу, оштећеног Петра Вулету ударао ногама и рукама у пределу ребара, псовао га и претио му, оштећеног Марка Грчанца ударао гуменом палицом по глави, због чега је крварио и терао га да лиже своју крв са стола, оштећеном Ђури Филићу, псовао мајку усташку, питао га где су му зетови и за кога је гласао, за које време га је НН наоружани стражар ударао кундаком и ногама, измицао му столицу када је хтео да седне, а приликом одвођења из те просторије, наставио да га удара;

б) у просторијама задруге претио ошт. Антону Кризманићу да ће га убити;

в) у просторијама Станице милиције у Ловасу, ошт. Ђуру Антоловића ударио металним боксером у пределу вилице, од ког ударца је пао и крварио, а када је кренуо да устане, НН стражар га је ударио шипком, након чега је спроведен у подрум Месне заједнице;

3) дана 18.10.1991. године (заједно са поменутих Љубаном Деветаком) испитивао ошт. Стипу Делачког, већ видно претученог и повређеног, а потом су га испред куће Боре Кесара, где је била команда села, предали раније оптуженом, сада покојном Петронију Стевановићу, да буде лишен живота, које лице је потом и убијено од стране појединих НН припадника наведене оружане групе "Душан Силни", док је његов леш пронађен у капелици на гробљу у Ловасу,

-чиме би извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ.

На основу члана 265 став 1 ЗКП, трошкови кривичног поступка, у овом делу, падају на терет буџетских средстава суда, док се оштећени, на основу члана 258 став 3 ЗКП, упућују да имовинскоправни захтев могу остварити у парничном поступку.

III

Жалба Тужиоца за ратне злочине, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепена пресуда, изјављене жалбе и поднети одговори

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2 бр.1/14 од 20.06.2019. године, окривљени Жељко Крњајић, Милан Девчић, Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, оглашени су кривим, и то окр. Жељко Крњајић да је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, а окр. Милан Девчић кривично дело ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, те окривљени Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, кривично дело ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, па су окривљени Жељко Крњајић, Милан Девчић, Дарко Перић, Радован Влајковић, Јован Димитријевић и Зоран Косијер, применом одредби чланова 5 став 2, 33, 38, 41 и 50 КЗ СРЈ, окривљени Радисав Јосиповић применом одредби чланова 5 став 2, 33, 38, 41, 42, 43 и 50 КЗ СРЈ, а окривљени Саша Стојановић применом одредби чланова 5 став 2, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ, осуђени на казне затвора и то: окр. Милан Девчић, на казну затвора у трајању од 8 (осам) година, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 29.05.2007. године, када је лишен слободе, до 13.10.2010. године, када му је притвор укинут, окр. Жељко Крњајић, на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 28.05.2007. године, када је слободе лишен, до 24.09.2007. године, када му је притвор укинут, окр. Дарко Перић, на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 29.05.2007. године, када је слободе лишен, до 21.10.2008. године, када му је притвор укинут, окр. Радован Влајковић, на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 29.05.2007. године, када је слободе лишен, до 24.09.2007. године, када му је притвор укинут, окр. Радисав Јосиповић, на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 29.05.2007. године, када је слободе лишен, до 24.09.2007. године, када му је притвор укинут, окр. Јован Димитријевић, на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 19.09.2008. године, када је слободе лишен, до 25.09.2008. године, када му је притвор укинут, окр. Саша Стојановић, на казну затвора у трајању од 7 (седам) година и окр. Зорана Косијера, на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, у коју му се урачунава време проведено у притвору, почев од 28.05.2007. године, када је слободе лишен, до 24.09.2007. године, када му је притвор укинут. Истом пресудом, окривљени Жељко Крњајић, Милан Девчић, Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, на основу одредбе члана 264 став 4 ЗКП, ослобођени су дужности плаћања трошкова кривичног поступка и паушала суду.

Против напред наведене пресуде, благовремено су жалбе изјавили:

-Тужилац за ратне злочине, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања из члана 440 у вези члана 437 тачка 3 ЗКП, у односу на окр. Милана Девчића и због неправилне одлуке о кривичној санкцији из члана 441 став 1 у вези члана 437 тачка 4 ЗКП, у односу на окривљене Жељка Крњајића, Милана Девчића, Јована Димитријевића, Сашу Стојановића и Зорана Косијера, са предлогом да другостепени

суд, након одржаног претреса, у смислу члана 449 ЗКП, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, усвоји жалбу тужиоца и првостепену пресуду, у односу на окр. Милана Девчића, преиначи, оглашавајући га кривим и за радње кривичног дела из диспозитива оптужнице, које је суд изоставио у петитуму пресуде, као и да усвајајући жалбу тужиоца, преиначи првостепену пресуду, у смислу члана 455 став 1 тачка 3 ЗКП, у односу на окр. Жељка Крњајића, окр. Милана Девчића, окр. Јована Димитријевића, окр. Сашу Стојановића и окр. Зорана Косијера, и изрекне им затворске казне у временском трајању како је то предложено од стране тужиоца у завршној речи на суђењу пред првостепеним судом,

-окр. Жељко Крњајић, из свих законских разлога, са предлогом да се, у односу на њега, донесе ослобађајућа пресуда,

-бранилац окр. Жељка Крњајића, адв. Радоје Алексић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду побијану пресуду преиначи и окр. Жељка Крњајића ослободи од оптужбе или пак окривљеном изрекне блажу казну,

-окр. Милан Девчић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду првостепену пресуду преиначи, тако што ће га ослободити од оптужбе,

-бранилац окр. Милана Девчића, адв. Бранкица Мајкић, из свих законских разлога, с предлогом да Апелациони суд у Београду првостепену пресуду преиначи, тако што ће ослободити од оптужбе окр. Милана Девчића да је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва,

-бранилац окр. Дарка Перића, адв. Јасмина Живић, из свих законских разлога, с предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени, преиначи ожалбену пресуду и окр. Дарка Перића ослободи од оптужбе,

-бранилац окр. Радована Влајковића, адв. Бранко Лукић, из свих законских разлога, с предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи ожалбену пресуду и окр. Радована Влајковића ослободи кривичне одговорности,

-окр. Радисав Јосиповић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, са предлогом да се првостепена пресуда преиначи и он ослободи од оптужбе,

-бранилац окр. Радисава Јосиповића, адв. Ђорђе Калањ, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, са предлогом да Апелациони суд у Београду ожалбену пресуду преиначи, тако што ће окр. Радисава Јосиповића ослободити од оптужбе,

-бранилац окр. Јована Димитријевића, адв. Гордана Живановић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду, ожалбену пресуду, у односу на окр. Јована Димитријевића, преиначи и истог ослободи кривичне одговорности или му изречену казну преиначи у погледу њеног временског

трајања, и исту умањи испод законског минимума,

-бранилац окр. Саше Стојановића, адв. Слободан Живковић, (који је у међувремену преминуо, те је одбрану окривљеног преузела адв. Јасмина Живић), из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи ожалбену пресуду и окр. Сашу Стојановића ослободи од оптужбе,

-окр. Зоран Косијер, из свих законских разлога, без датог предлога,

-бранилац окр. Зорана Косијера, адв. Гордана Андрејевић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду ожалбену пресуду преиначи,

-бранилац окр. Зорана Косијера, адв. Здравко Крстић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи првостепену пресуду и донесе ослобађајућу пресуду у односу на окр. Зорана Косијера.

Одговоре на жалбу Тужиоца за ратне злочине, поднели су, бранилац окр. Милана Девчића, адв. Бранкица Мајкић, бранилац окр. Јована Димитријевића, адв. Гордана Живановић, бранилац окр. Саше Стојановића, адв. Слободан Живковић и бранилац окр. Зорана Косијера, адв. Здравко Крстић, са предлозима да се жалба Тужиоца за ратне злочине одбије као неоснована.

Тужилац за ратне злочине, у поднеску Ктж.бр. 2/20 од 10.01.2020. године, предложио је да се жалбе, окр. Жељка Крњајића и његовог браниоца адв. Радоја Алексића, окр. Милана Девчића и његовог браниоца, адв. Бранкице Мајкић, браниоца окр. Дарка Перића, адв. Јасмине Живић, браниоца окр. Радована Влајковића, адв. Бранка Лукић, окр. Радисава Јосиповића и његовог браниоца адв. Ђорђа Калања, браниоца окр. Јована Димитријевића, адв. Гордане Живановић, браниоца окр. Саше Стојановића, адв. Слободана Живковића, окр. Зорана Косијера и његових бранилаца адв. Гордане Андрејевић и адв. Здравка Крстића, изјављене против првостепене пресуде Вишег суда у Београду-Одељења за ратне злочине К.По2 бр. 1/14 од 20.06.2019. године, одбију као неосноване.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је дана 25.06.2020. године, одржао седницу већа, на којој је одлучио да, на основу члана 449 ЗКП, одржи претрес пред другостепеним судом, који је одржан дана 10.11.2020. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Душана Кнежевића, окр. Жељка Крњајића и његовог браниоца, адв. Радоја Алексића, окр. Милана Девчића и његовог браниоца, адв. Бранкице Мајкић, окр. Дарка Перића и окр. Саше Стојановића, те њиховог браниоца, адв. Јасмине Живић, окр. Радована Влајковића и његовог браниоца, адв. Бориса Зорка, окр. Радисава Јосиповића и његовог браниоца, адв. Бранка Димића, окр. Јована Димитријевића и његовог браниоца, адв. Гордане Живановић и окр. Зорана Косијера и његовог браниоца, адв. Здравка Крстића, а у одсуству уредно обавештеног пуномоћника оштећених, адв. Марине Кљајић, на којем су саслушани окривљени и прочитани сви докази изведени пред првостепеним судом. Након оцене свих изведених

доказа и навода из изјављених жалби, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, је дана 20.11.2010. године донео одлуку као у изреци пресуде.

Разлози за делимично усвајање жалби, браниоца окр. Дарка Перића, адв. Јасмине Живић, браниоца окр. Радована Влајковића, адв. Бранка Лукића, окр. Радисава Јосиповића и његовог браниоца, адв. Ђорђа Калања, браниоца окр. Јована Димитријевића, адв. Гордане Живановић, браниоца окр. Саше Стојановића, адв. Слободана Живковића и окр. Зорана Косијера и његових бранилаца адв. Гордане Андрејевић и адв. Здравка Крстића, те преиначење првостепене пресуде

Оптужницом Тужиоца за ратне злочине, стављено је на терет окр. Дарку Перићу да је, у својству команданта Противдиверзантског одреда Територијалне одбране Ваљево, наредио да се нечовечно поступа према цивилном становништву, а окр. Радовану Влајковићу, у својству командира противдиверзантске чете, окр. Радисаву Јосиповићу, у својству командира првог вода исте чете, окр. Јовану Димитријевићу, окр. Саши Стојановићу и окр. Зорану Косијеру, припадницима добровољачке оружане групе “Душан Силни”, да су нечовечно поступали према цивилном становништву, на тај начин што је окр. Дарко Перић, дана 17.10.1991. године, себи потчињеним старешинама, поручницима Радовану Влајковићу и Радосаву Јосиповићу, издао наређење, које је добио од Миодрага Димитријевића, активног војног лица у чину потпуковника ЈНА, које су заједнички донели Миодраг Димитријевић и Љубан Деветак, командант села и директор Пољопривредне задруге “Ловас”, са широким цивилним и војним овлашћењима, да дана 18.10.1991. године, у извиђање и претрес терена крене оружана група састављена од припадника Противдиверзантске чете Противдиверзантског одреда из састава Територијалне одбране Ваљево, припадника оружане групе “Душан Силни” и два мештанина као водича, а да се при извршењу тог задатка поведу и користе, претходну ноћ затворени и задржани цивили, као живи штит од евентуалних напада хрватских оружаних снага, па су формирану колону цивила, окривљени Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, заједно са осталим припадницима оружане групе, као оружана пратња повели ка излазу из села, према производном погону фабрике “Борово”.

Неспорна је чињеница, утврђена током овог кривичног поступка, да је колона од 50 цивила, поименице наведених у изреци, поведена од стране оружане групе, у којој су били окривљени Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Зоран Косијер и остали припадници Противдиверзантске чете Територијалне одбране Ваљево и добровољци оружане групе “Душан Силни”, ка излазу из села Ловас, према производном погону фабрике “Борово”.

Чињеница, која је учињена спорном, од стране наведених окривљених и њихових бранилаца, је да ли је окр. Дарко Перић, својим потчињеним старешинама

окр. Радовану Влајковићу и окр. Радисаву Јосиповићу, издао наређење, које је добио од Миодрага Димитријевића, а које су заједнички донели Мидораг Димитријевић и Љубан Деветак, да се цивили воде као живи штит, а окривљени Радован Влајковић, Радосав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, исто извршили.

У жалби браниоца окр. Дарка Перића, истиче се питање како је гласило наређење Миодрага Димитријевића, односно да ли је окр. Дарко Перић, наређење исте садржине, издао својим потчињенима, те да је нејасно због чега се, у оптужници, јасно не наводи садржина издатог наређења. Одбрана потенцира да никада нико, па ни окр. Димитријевић, није издао наређење да се цивилно становништво користи као живи штит.

Међутим, према оцени Апелационог суда у Београду, када је реч о наредби, коју је окр. Дарко Перић издао себи потчињеним старешинама, поручницима Радовану Влајковићу и Радисаву Јосиповићу, да се при извршењу задатка поведу и користе, претходно затворени и задржани цивили, као живи штит од евентуалних напада хрватских оружаних снага, а које је добио од Миодрага Димитријевића, активног војног лица у чину потпуковника ЈНА, током овог кривичног поступка су изведени докази којима се, издавање овакве наредбе, у довољној мери потврђује. При томе, постојање овакве наредбе произилази и из других утврђених околности, из којих се несумњиво закључује да је иста издата, те да је била јасна и прецизна за онога коме је упућена и код којих је довела до жељене реакције.

Наиме, окр. Дарко Перић је у својој одбрани, у преткривичном поступку, дана 29.05.2007. године, навео да је на састанку, на коме су, између осталих, били присутни Љубан Деветак и представник јединице добровољаца "Душан Силни" (сведок Борислав Михајловић, који своје присуство на састанку не спори), потпуковник Миодраг Димитријевић издао наређење да притворени мештани иду испред његове јединице, односно јединице окривљеног и јединице "Душан Силни", приликом претреса. Такође, на главном претресу одржаном дана 30.05.2007. године је навео да су затворенике преузели војници из његовог одреда, да су вођени као живи штит у акцију 18.10.1991. године, те да је претходну ноћ било дејстава снајпера, а да му је ту информацију Миодраг Димитријевић саопштио. Потом је, и на главном претресу одржаном дана 15.10.2017. године, навео да му је Димитријевић издао наређење да противдиверзантска чета, заједно са групом добровољаца "Душан Силни" и припадницима месне јединице територијалне одбране, изврши испитивање винограда и објекта гумара, да се поведу заробљеници, који ће гарантовати да ће операција проћи у миру, што је поновио и на главном претресу одржаном дана 11.06.2008. године, наводећи да му је Димитријевић рекао да у акцију иду они мештани Хрвати, који су приведени у економији, да их иде негде око 40 или 50, те да је он схватио да тако велики број мештана Хрвата, који се воде, треба да буду гарант, у смислу да уколико они иду, нико неће дејствовати по њима.

Изnoseћи своју одбрану, у преткривичном поступку дана 29.05.2007. године, окр. Радован Влајковић је навео да је његов претпостављени Дарко Перић њему лично наредио да се претрес терена у реону према виноградима, одакле се отвара ватра на село, мора извршити, те да ће у акцију кренути припадници одреда "Душан Силни", да

ће користити заробљенике, без посебног објашњења. У погледу кретања формиране колоне, навео је да су на челу колоне и на зачељу били припадници одреда "Душан Силни", а да су се у они, војници, налазили бочно, са леве и десне стране, у правцу кретања.

Такође је и окр. Радисав Јосиповић, у својој одбрани, датој у претходном поступку дана 30.07.2007. године, навео да је Дарко Перић поменуо да ће са њима ићи један број заробљеника, те је, у погледу кретања колоне, окривљени навео да је практично формирана колона по четири реда, а да су припадници јединица били са обе стране колоне.

Сведок Драгош Лекић, припадник Противдиверзантске чете ТО Ваљево, чији је командир био окр. Радован Влајковић, а командир вода окр. Радисав Јосиповић, у свом исказу је навео да су сазнали ће заробљени Хрвати, који су седели на клупама у задрузи, бити испред њих, ако започне пучњава да их заштите.

Из Борбеног извештаја команде Друге пролетерске гардијске механизоване бригаде Стр.пов. број 427-1 од 16.10.1991. године, утврђено је да је наведено да се у селу Ловас још увек појављују појединачни снајперисти, који повремено отварају ватру. Такође, у Борбеном извештају команде Друге пролетерске гардијске механизоване бригаде Стр.пов. број 443-1 од 17.10.1991. године, наведено је да је ТО Ваљево, која обезбеђује село Ловас, известила да дејствују поједини снајперисти.

Чињеница да је колона, формирана испред задруге тако да су у средини били цивили, а са њихове леве и десне стране војници, кренула ка излазу из села, утврђена је из исказа припадника другог вода Противдиверзантске чете ТО Ваљево и то сведока Александра Драгојловића, Богосава Давидовића и Бранислава Исаиловског, као и исказа сведока Живорада Божића, припадника ТО Ваљево, који је навео да им је, испред задруге, речено да ће са њима ићи цивили, који су изведени испред задруге, да су се војници из његове чете поређали са бочних страна цивила, и повели их, о којој формацији колоне је посведочио и сведок Саша Симовић, курир окр. Радована Влајковића, као и сведок Драгош Лекић, припадник ТО Ваљево. О наведеном начину формирања колоне испред задруге, односно пре поласка, у својој одбрани је говорио и окр. Саша Стојановић, као и сведоци оштећени, који су се налазили критичном приликом у колони, и то Томислав Шелебај, Јосип Острун, Иван Мујић, Златко Тома, Ловро Герстнер, Петар Вулета, Антон Кризманић, Андрија Балић, Јосип Сабљак, Емануел Филић, Драгутин Кризманић, Љубомир Солаковић, Жељко Сомборац и Влатко Палијан.

Такође је и окр. Радован Влајковић, у својој одбрани, навео да су се, у формацији колоне, у средини налазиле две колоне заробљеника, док су се војници и он налазили бочно са леве и десне стране у правцу кретања, о чему је говорио и сведок Станко Параментрић, припадник ТО Ваљево, који је још навео и да је у задрузи чуо да цивили иду са њима као нека заштита од снајперских дејстава.

Чињеница да је колона формирана на наведени начин, по изласку из села, изменила распоред, тако што су војници из оружане пратње били у средини, а цивили

са стране, утврђена је из исказа сведока оштећених, који су се налазили у предметној колони, и то Томислава Шелебаја, Ивана Мујић, Ловра Герстнера, Петра Вулете, Антона Кризманића, Андрије Балића и Влатка Палијана.

Из доказа изведених током кривичног поступка, и то како писаних, тако и исказа сведока, утврђено је да је Миодраг Димитријевић, у периоду који се наводи у оптужници, био активно војно лице, у чину потпуковника ЈНА, те по чину и рангу највиши војни старешина тада у Ловасу. Наиме, из редовног борбеног извештаја команде Друге пролетерске гардијске механизоване бригаде Стр.Пов.бр.3-500 од 21.10.1991. године, утврђено је да је потпуковник Миодраг Димитријевић у наведеном акту означен као командант ТО Ваљево, што су, у својим исказима, потврдили и сведоци Драго Ромић, тада помоћник начелника Штаба за оперативно-наставне послове у Првој пролетерској гардијској механизованој дивизији и Александар Васиљевић, у то време начелник Управе безбедности ССНО. О улози коју је Миодраг Димитријевић, у критичном периоду, имао у Ловасу, изјашњавали су се и сведоци, који су имали непосредне контакте са њим, па је тако сведок Градимир Вељовић, у то време резервни капетан и командант Територијалне одбране Лајковац, у свом исказу навео да му је Миодраг Димитријевић био надређени, да је Димитријевић ишао на реферисање код команданта Душана Лончара и контактирао са месним руководством, те су о наведеном говорили и сведоци Мирољуб Марић, Зоран Милошевић, Игор Борић, Горан Брковић, који су били у најближем окружењу Миодрага Димитријевића током боравка у Ловасу, као и сведок Живорад Божић, који је у том периоду био војник у Противдиверзантској чети ТО Ваљево, и који је у свом исказу навео да им је у Ваљеву, још када су полазили на ратиште у Хрватску, командант Ратко Ђокић рекао да ће им тамо претпостављени бити потпуковник Миодраг Димитријевић.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, вршењем појединачне и упоредне анализе наведених доказа, те њиховим довођењем у међусобну повезаност, долази се до несумњивог закључка да је окр. Дарко Перић издао наређење, које је добио од Миодрага Димитријевића, да се при извршењу задатка, извиђања и претреса терена, поведу и користе претходну ноћ затворени задржани цивили, као живи штит од евентуалних напада хрватских оружаних снага, а коју наредбу су реализовали окривљени Радован Влајковић и Радислав Јосиповић, као командири вода, односно чете, те окривљени Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, припадници добровољачке оружане групе "Душан Силни".

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је ценио одбрану окр. Дарка Перића, са главног претреса од 13.06.2008. године, када је навео да не може да се сети да ли је, везано за акцију од 18.10.1991. године, помињао живи штит, али је нашао да таква одбрана представља покушај да се избегне кривична одговорност за наредбу која у себи садржи радњу нечовечног поступања. Ово стога што је окр. Дарко Перић у претходним исказима био јасан и недвосмислен да је наређење Миодрага Димитријевића, које је и он потом издао својим потчињеним старешинама, било да се у претрес терена поведу претходну ноћ притворени мештани, па је тако на главном претресу дана 30.05.2007. године, навео да су затворенике преузели војници из његовог одреда, да су вођени као живи штит у акцији 18.10.1991. године, прецизирајући на главном претресу дана 15.10.2007. године, да је наређење било да се поведу

заробљеници као гаранција и да му је Димитријевић рекао да баш мештане, који су били приведени у дворишту економије, поведе у акцију. Такође, није прихваћена ни одбрана окр. Дарка Перића, да није знао да су људи, који су вођени, били цивили, а ово из разлога што му је наведена чињеница била позната на основу података које је добио од Миодрага Димитријевића, а у шта се уверио и на основу личног опажања, док је био у простору задруге.

Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине је ценио и одбрану окр. Радована Влајковића, да је рекао Дарку Перићу да одбија наређење, да није знао које су националности мештани који ће ићи са њима и за шта би се користили, односно да је, од момента одбијања наређења, прекинуо ланац командовања и није желео да учествује у извршењу наређења, нити да доноси било какве одлуке, као и одбрану окр. Радисава Јосиповића, да је Радован Влајковић практично одбио да води јединицу у акцију, али их није прихватио налазећи да су овакве њихове одбране усмерене на умањење или чак искључење од кривичне одговорности.

Наиме, околност, која се односи на присуство окр. Радована Влајковића у формираној колони, и то на начин о којем је већ било речи, односно да су притворени мештани били у средини, а војска са стране, до изласка из села, а потом је промењен распоред, тако што су цивили прешли са стране, као и околност коју је у својој одбрани сам окр. Радован Влајковић истакао, а наиме да је извршио селекцију и одабир војника, тако што је млађе и неискусне војнике одредио за споредне задатке, те и околност коју је у својој одбрани навео окр. Радисав Јосиповић, да им је Дарко Перић рекао да је јединица, од претпостављеног старешине Миодрага Димитријевића, добила задатак да изврши претрес терена из кога се дејствовало по јединицама које су биле смештене у селу Ловас и да им је речено да се чувају снајперске ватре, несумњиво указују да критичном приликом није било одбијања наређења, иако је постојало извесно негодовање због неодговарајуће припреме предметног задатка претреса терена, али које није резултирало неизвршавањем наређења.

Наиме, окр. Дарко Перић је, приликом издавања наређења, рекао да ће се у акцији користити заробљеници, што је у својој одбрани потврдио окр. Влајковић, при чему су и окр. Радован Влајковић и окр. Радисав Јосиповић, при доласку у простор земљорадничке задруге, одакле су претходно затворена цивилна лица изведена и постројена у колону, на основу њиховог изгледа, одевености и чињеници да нису били наоружани, свакако били у могућности да се са сигурношћу увере да се ради о цивилним лицима.

Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине није прихватио ни део одбране окр. Дарка Перића, да он није знао шта је требало у тој акцији да се ради, да није знао шта би могло на наведеној локацији да се претресе, односно како да изврши претрагу терена, и да није уопште размишљао да ли је дозвољено да се у ту акцију води тако велики број цивила. Ово из разлога што је наведени део одбране неуверљив и срачунат на избегавање кривичне одговорности. Наиме, већ наведени докази, као и сама одбрана окривљеног Перића, о којој је већ било речи, те анализа ових доказа у међусобној повезаности, несумњиво указују на све релевантне околности, које су се тичале добијеног наређења и његове даље реализације.

Такође, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине није прихватио ни одбране окривљених Јована Димитријевића, Саше Стојановића и Зорана Косијера, да су се самоиницијативно, без нечијег наређења, прикључили већ формираној колони код земљорадничке задруге. Наиме, окр. Саша Стојановић је, у својој одбрани датој у претходном поступку, навео да је његов претпостављени рекао да треба да се прикључе војсци која иде у акцију. Окр. Зоран Косијер, у својој одбрани датој у претходном поступку, навео је да је Љубан Деветак рекао да заробљенике поведу испред њих, односно да заробљеници иду испред и да позову одбегле Хрвате да не пуцају, да дођу у село и да се предају војсци, док је окр. Јован Димитријевић, у својој одбрани са главног претреса од 18.09.2008. године, навео да је у колони било 40-50 цивила, да се кретао левом страном у односу на цивиле који су ишли десно поред пута, што наведено, према оцени овог суда, указује да кретање оружане групе са цивилима, критичном приликом, није било неорганизовано и без сврхе. При томе, сведок Борислав Михајловић, у свом исказу је навео да је био командант групе добровољаца "Душан Силни", која се налазила у Ловасу, да је, након састанка одржаног 17.10.1991. године, на коме су били присутни Љубан Деветак и Димитријевић, наредног дана (18.10.) тражио од Саше Стојановића да позове неке људе из њихове групе, да се прикључе војсци, што је и учињено, па су у акцији учествовали Драган Бачић (окривљени, сада покојни), Зоран Косијер, Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Мија Вукосављевић (сада покојни) и Слободан Хрњачки.

Осим тога, окривљенима Јовану Димитријевићу, Саши Стојановићу и Зорану Косијеру, на основу података којима су располагали, као и на основу личних опажања, било је познато и јасно да се у формираној колони налазе цивили.

Имајући у виду све напред наведено, према оцени Апелационог суда у Београду, радња нечовечног поступања, коју су окривљени Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер предузели, огледа се у чињеници да су дана 18.10.1991. године, цивили коришћени као живи штит, односно да су коришћени ради постизања одређених војних циљева, а што представља повреду личног достојанства, предвиђену чланом 3., који је иначе заједнички свим Женевским конвенцијама, односно представља кршење закона и обичаја рата.

Према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, иако Дарко Перић није био творац предметног наређења, које су сачинили Миодраг Димитријевић и Љубан Деветак, он га је саопштавањем издао својим потчињенима и потом предузимао радње које су биле усмерене да код њих учврсте одлуку да по том наређењу поступе (одбрана окр. Дарка Перића, да уколико одбију наређење могу да одговарају и да иду на војни суд, које реакције окривљеног су потврдили, у својим одбранама и окр. Радован Влајковић и окр. Радисав Јосиповић). Наиме, окр. Дарко Перић, на основу садржине наређења, које му је издао Миодраг Димитријевић, а окривљени Радован Влајковић и Радисав Јосиповић, на основу садржине наређења које им је издао окр. Дарко Перић, те на основу информација којима су располагали у вези са планираном акцијом, свакако су били свесни његове незаконитости и последица које реализација таквог наређења може да проузрокује у односу на цивилно становништво, које је, конкретном приликом, вођено као живи штит и изложено ризику по њихове

животе.

Оценом изведених доказа, и то исказа сведока, како мештана села Ловас, који су се 18.10.1991. године налазили у формираној колони, тако и припадника ТО Ваљево и добровољачке јединице “Душан Силни”, као и одбрана окривљених, несумњиво је утврђено да су жртве предметног кривичног дела били цивили и као такви заштићена лица у оружаном сукобу, а у складу са одребама IV Женевске конвенције из 1949. године и допунског Протокола о заштити жртава међународног оружаног сукоба (Протокол II) уз ову конвенцију. Наиме, радило се о лицима која нису учествовала непосредно у непријатељствима и која су, као цивили, уживала општу заштиту од опасности које проистичу из војних операција, сходно опште прихваћеним правилима међународног права и ратификованим међународним конвенцијама, које су саставни део правног поретка.

Такође, несумњиво је да се предметни догађај одиграо у време унутрашњег оружаног сукоба, који је тада постојао у Републици Хрватској, у саставу бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, између ЈНА, ТО и добровољачких састава са једне стране и организованих оружаних формација Збора народне гарде и Министарства унутрашњих послова Републике Хрватске са друге стране, па у том смислу, у конкретном случају, постоји веза између радњи извршења, које су окривљени предузели и оружаног сукоба, који је у том периоду био на територији Републике Хрватске и места Ловас. Наиме, окривљени су били припадници ЈНА, ТО из Републике Србије и добровољачке јединице, те су радње извршења предузели према оштећенима, који су били цивили хрватске националности, за време немеђународног оружаног сукоба, одевени у војничке униформе и оружјем, које су као припадници различитих јединица задужили.

Према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, чињеница да је окр. Саша Стојановић, након престанка експлозије и пушчане палбе на пољу детелине, цивилима Ђуки Радочају, Томиславу Шелебају и Драгутину Кризманићу, са асфалтног пута и безбедног растојања, наређивао да разминирају преостале неексплодираних мине, иако за то нису били обучени, тако што им је давао упутства на који начин то да ураде, утврђена је на основу изведених доказа.

Наиме, наведена чињеница утврђена је пре свега из одбране окр. Зорана Косијера, са главног претреса одржаног дана 20.10.2008. године, у којој је навео да се сећа да је Саша Стојановић изашао на пут и рекао цивилима да се полако смире и стабилизују и да раде оно што ће им он говорити, да им је давао инструкције, које су се састојале у томе, да када наиђу на жицу од потезне мине, како да приђу, како да скину осигурач и како да изваде експлозив из те мине, односно како да је деактивирају. Оваква одбрана окр. Зорана Косијера је, од стране Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, прихваћена као истинита и јасна, пре свега из разлога што је потврђена исказима сведока оштећених, који су предметном догађају присуствовали, и то Милана Радмиловића, Емануела Филића, Милана Цоњара и Томислава Шелебаја, као и исказом сведока Станка Параментића, у то време припадника противдиверзантске чете ТО Ваљево, који је, приликом давања свог исказа на главном претресу дана 13.06.2011. године, навео да је окр. Саша Стојановић човек који је хрватским цивилима

давао упутства за разминирање. С тим у вези, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, није прихватио супротне наводе одбране окр. Саше Стојановића, у којој је негирао да је издавао наредбе цивилима и давао инструкције за разминирање минског поља.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, окривљени су нечовечно поступали, издавањем наредбе и извршавањем исте, да се цивилно становништво користи као живи штит у претресу терена на којем је претходних дана било оружаних дејстава, а потом, од стране окр. Саше Стојановића наређивањем цивилима, који су за такву врсту радње били потпуно необучени, да разминирају неексплодираних мине, давањем упутства на који начин то да учине, што све скупно чини озбиљну повреду личног достојанства и тиме тешку повреду Женевске конвенције. Наиме, као радње извршења кривичног дела из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, ове радње окривљених имају све елементе кршења међународног хуманитарног права, у виду озбиљног насртаја на људско достојанство и озбиљног психолошког насиља над цивилима.

На основу напред утврђеног чињеничног стања, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, је нашао да се у радњама окривљених Дарка Перића, Радована Влајковића, Радисава Јосиповића, Јована Димитријевића, Саше Стојановића и Зорана Косијера, стичу сва битна обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Према оцени овог суда, у конкретном случају, испуњени су, како објективни, тако и субјективни услови за постојање саизвршилаштва, обзиром да је током кривичног поступка несумњиво утврђено најпре да су окривљени, свако својом радњом, учествовали у делу, а читав ток критичног догађаја несумњиво указује да су окривљени изражавали вољу да га заједно изврше, односно имали су свест о заједничком деловању.

Оцењујући психички однос учинилаца према кривичном делу, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, је утврдио да су окривљени поступали са директним умишљајем, односно да су радње предузимали свесни, како својих поступака у односу на цивиле, тако и њихових последица, те да су хтели извршење кривичног дела, као и наступеле последице. Односно, окр. Дарко Перић био је свестан да, у току унутрашњег оружаног сукоба, наређује да се нечовечно поступа према цивилном становништву, тиме што ће се у претрес терена водити као живи штит, а окривљени Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер су били свесни да, у току унутрашњег оружаног сукоба, нечовечно поступају према цивилном становништву, које су као живи штит повели у претрес терена, док је окр. Саша Стојановић цивилима и наређивао, давањем упутстава на који начин да разминирају неексплодираних мине, што је све за последицу имало наношење тешких повреда душевног интегритета цивилних лица.

Урачунљивост окривљених, у време извршења дела, током овог кривичног поступка није доведена у сумњу, те како није било околности које би искључивале кривичну одговорност окривљених, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне

злочине, их је, за извршено кривично дело, огласио кривим.

Одлука о кривичној санкцији

Полазећи од опште сврхе изрицања кривичних санцкија из члана 5 КЗ СРЈ, те сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, је одлучујући о кривичним санкцијама према окривљенима, ценио све околности предвиђене одредбом члана 41 КЗ СРЈ, које утичу на одлуку о кривичној санкцији.

Од олакшавајућих околности на страни окр. Дарка Перића, овај суд је ценио чињеницу да је породичан човек, ожењен, отац двоје пунолетне деце, као и да је неосуђиван, док је, као отежавајуће околности, ценио чињеницу да је, у критичном периоду, био по чину резервни капетан прве класе, командант одреда, те је тиме био дужан да поштује правила међународног хуманитарног права и да се стара да иста поштују и његови почињени.

На страни окр. Радована Влајковића, суд је ценио, као олакшавајуће околности, чињеницу да је породичан човек, ожењен, отац двоје деце, до сада неосуђиван, док је, као отежавајућу околност на страни овог окривљеног, узео у обзир тежину настале последице, у виду броја цивила којима су нанете тешке душевне патње.

У односу на окр. Радисава Јосиповића, суд је, као олакшавајуће околности, ценио чињеницу да је породичан човек, ожењен, отац једног детета, да је до сада неосуђиван, као и његово здравствено стање, а то је да је 2011. године имао инфаркт и да му је уграђен стент на артерији, те његово коректно држање пред судом, као и чињеницу да је приликом извршења кривичног дела, за које је осуђен, по командној линији изнад себе имао троје старешина и да је његова улога, с озбирим на присуство његовог командира чете, била нешто мало већа од улоге обичног војника, док је, као отежавајућу околност на страни овог окривљеног, узео у обзир тежину настале последице, у виду броја цивила којима су нанете тешке душевне патње.

Од олакшавајућих околности на страни окр. Јована Димитријевића, суд је ценио чињеницу да је неосуђиван, док је, као отежавајућу околност, ценио тежину настале последице, у виду броја цивила, у односу на које је наступила тешка душевна патња.

На страни окр. Саше Стојановића, суд је, као олакшавајућу околност, ценио чињеницу да је породичан човек, отац једног малолетног детета, до сада неосуђиван, док је, на страни овог окривљеног, као отежавајуће околности, ценио тежину настале последице, односно број цивила према којима је дошло до тешких душевних патњи, као и предузимање додатне инкриминисане радње, у виду давања инструкција цивилима за разминурање неексплодираних мина.

У односу на окр. Зорана Косијера, суд је, као олакшавајућу околност, ценио чињеницу да је исти отац двоје пунолетне деце, раније неосуђиван, док је, као отежавајућу околност ценио тежину настале последице, у виду броја цивила којима су

нанете тешке душевне патње.

Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, је, ценећи све наведене околности, као и протек времена од извршења кривичног дела, олакшавајућим околностима на страни окривљених Дарка Перића, Радована Влајковића, Радисава Јосиповића, Јована Димитријевића и Зорана Косијера, придао значај особито олакшавајућих околности, те окр. Дарку Перићу, изрекао казну затвора у трајању од четири године, окр. Радовану Влајковићу, казну затвора у трајању од четири године, окр. Радисаву Јосиповићу, казну затвора у трајању од три године, окр. Јовану Димитријевићу, казну затвора у трајању од три године и окр. Зорану Косијеру, казну затвора у трајању од три године, налазећи да се и ублаженим казнама може постићи сврха кажњавања, док је окр. Сашу Стојановића осудио на казну затвора у трајању од шест година, налазећи да је овако изречена казна сразмерна тежини извршеног кривичног дела, степену кривичне одговорности окривљеног и иста се показује нужном и неопходном за остваривање сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ.

На основу одредбе члана 50 КЗ СРЈ, окривљенима Дарку Перићу, Радовану Влајковићу, Радисаву Јосиповићу, Јовану Димитријевићу и Зорану Косијеру, у изречене казне затвора урачунава се време проведено у притвору, и то окр. Дарку Перићу, у периоду од 29.05.2007. године до 21.10.2008. године, окр. Радовану Влајковићу, у периоду од 29.05.2007. године до 24.09.2007. године, окр. Радисаву Јосиповићу, у периоду од 29.05.2007. године до 24.09.2007. године, окр. Јовану Димитријевићу, у периоду од 19.09.2008. године до 25.09.2008. године и окр. Зорану Косијеру, у периоду од 28.05.2007. године до 24.09.2007. године.

Применом одредбе члана 264 став 4 ЗКП, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине је окривљене ослободио дужности плаћања трошкова кривичног поступка и паушала, налазећи да би плаћањем истих било доведено у питање њихово издржавање или издржавање чланова њихових породица, с обзиром на материјалне прилике окривљених, при чему су окривљени Дарко Перић, Радован Влајковић, Јован Димитријевић и Зоран Косијер незапослени, а окр. Радисав Јосиповић пензионер са пензијом у износу од 37.000,00 динара, док је окр. Саша Стојановић са месечним примањем од око 42.000,00 – 45.000,00 динара, а отац је малолетног детета.

На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП, оштећени су, ради остваривања имовинскоправних захтева у целини, упућени на парницу, обзиром да подаци из кривичног поступка не пружају поуздан основ ни за потпуно ни за делимично пресуђење.

Разлике у изреци пресуде у односу на диспозитив оптужнице

Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, је у погледу тачке III диспозитива оптужнице, утврдио чињенично стање другачије, у односу на измењену оптужницу Тужиоца за ратне злочине те су поједине радње из наведеног дела оптужнице изостављене из чињеничног описа, с обзиром да су остале недоказане.

Оптужба тврди да су окривљени Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, нечовечно поступали према цивилном становништву, између осталог и на тај начин што је, у току кретања колоне цивила, од земљорадничке задруге ка излазу из села, према производном погону фабрике “Борово”, НН припадник, из оружане пратње, убио из ватреног оружја (пушке) Бошка Бођанца, претходно тешко претученог и повређеног, као и на тај начин што су се, по пристизању и скретању у поље детелине, кретали иза цивила и са стране, на безбедном одстојању, а након што је цивил Иван Краљевић пао преко постављене мине, која се активирала, један број припадника из оружане пратње отворио је и пушчану паљбу на цивиле у колони, услед којих дејстава је смртно страдало 19 цивила, а 12 цивила повређено.

Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, је из доказа изведених током кривичног поступка, о чему је већ било речи, несумњиво утврдио да је окр. Дарко Перић, себи потчињеним старешинама, поручницима Радовану Влајковићу и Радисаву Јосиповићу, издао наређење, које је добио од Миодрага Димитријевића, а које су заједно донели Миодраг Димитријевић и Љубан Деветак, да се у извиђање и претрес терена поведу и користе, претходну ноћ затворени и задржани, цивили као живи штит од евентуалних напада хрватских оружаних снага. Дакле, у предметном наређењу се не наводи минско поље, које и првостепени суд, у изреци своје пресуде, изоставља у односу на диспозитив оптужнице, и на који део првостепене пресуде Тужилаштво за ратне злочине није изјавило жалбу.

Међутим, према оцени овог суда, на шта се основано указује изјављеним жалбама бранилаца окр. Радована Влајковића и окр. Радисава Јосиповића, првостепени суд прекорачује оптужбу, тиме што у изреци наводи да су окр. Радован Влајковић и окр. Радисав Јосиповић, поступајући по добијеном наређењу, формирану колону цивила, заједно са Јованом Димитријевићем, Сашом Стојановићем и Зораном Косијер, те осталим припадницима оружане групе, као оружана пратња спровели од земљорадничке задруге до минског поља, из чега произилази да је наредба гласила да се цивили поведу и користе као живи штит управо до минског поља детелине, а што ни оптужба не тврди, чиме су окривљени ожалбеном пресудом оглашени кривим за већу криминалну делатност, од оне за коју су оптужени.

Наиме, у чињеничном опису диспозитива оптужнице наведено је да су, по пристизању до поља детелине, које се налазило са десне стране пута, у смеру њиховог кретања, припадници оружане групе “Душан Силни”, приступајући реализацији и другог задатка, добијеног од НН налогодавца из састава једне од наведених оружаних група, да се цивили искористе, не само као живи штит, већ и за разминирање минског поља, наредили цивилима да са пута скрену у поље детелине, које је требало разминирати, а затим да се, држећи се за руке, најпре крећу по ширини поља, а потом по дужини и да притом ногама разгрћу детелину лево и десно, те да стану када угледају мину, па су окр. Радован Влајковић и окр. Радисав Јосиповић пристали да са својим војницима учествују у наставку описане акције, иако је она излазила из оквира наређења које су претходно добили, тако што су, у току кретања цивила по пољу детелине, сви из оружане пратње кретали се иза њих и са стране, на безбедном

одстојању, да би, када је један од општењених, Иван Краљевић, пао преко једне од постављених мина, дошло до њеног активирања, након чега је један број припадника из оружане пратње на поменуте цивиле отворио и пушчану паљбу, па је, услед оба ова дејства, смртно страдало 19 вођених цивила, а 12 њих је повређено.

Према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, ниједан од доказа, изведених током кривичног поступка, не потврђује наводе оптужбе о постојању другог задатка, добијеног од НН налогодавца, да се цивили користе за разминурање минског поља, нити изведени докази, на несумњив и поуздан начин, указују да су окривљени, како Дарко Перић, тако и Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, знали где се тачно налази минирано поље.

Наиме, из одбрана окривљених Дарка Перића, Радована Влајковића, Радисава Јосиповића и Јована Димитријевића, произилази да нису имали сазнања где се тачно налази минско поље, односно, како то наводи окр. Радован Влајковић, ништа детаљније о минском пољу није знао окр. Радисав Јосиповић, да им је речено да евентуално постоји могућност да се у виноградима налазе поједине потезне мине, те окр. Јован Димитријевић, да је чуо да је говорено да постоји могућност да је негде на ободу села остао миниран воћњак. Такође, у прилог оваквог закључка, иду и наводи исказа сведока, припадника Противдиверзантске чете ТО Ваљево, који су се налазили критичном приликом у колони, и то сведока Богосава Давидовића, Бранислава Исаиловског и Мирослава Плавшића, који су навели да су схватили да је то минско поље тек када је експлодирало, односно да нико није спомињао да је ту, у ливади, минско поље. Осим тога, и сведоци, припадници ТО Ваљево, Александар Драгојловић, Зоран Иванковић и Томислав Саватић, навели су да нису знали где и зашто иду, док су сведоци, припадници ТО Ваљево, Зоран Јовановић, Драгош Лекић, Милан Малетић, Зоран Милић, Радивоје Мојсиловић, Станко Параментић, Мирослав Плавшић и Саша Симовић, у својим исказима навели да је само речено да ће ићи у претрес винограда.

С обзиром на напред наведене околности, односно да наредба, коју је окр. Дарко Перић издао својим потчињеним старешинама, окр. Радовану Влајковићу и окр. Радисаву Јосиповићу, није садржала минско поље и њено разминурање, и да је речено да ће се ићи у претрес винограда, при чему, за тврдње оптужбе, да је постојао други задатак, добијен од НН налогодавца, за разминурање минског поља на парцели под дотелином, није изведен ниједан доказ, према налажењу Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, релевантна чињеница је та, у ком тренутку окр. Радован Влајковић и окр. Радисав Јосиповић пристају да учествују у акцији разминурања минског поља, у којој ће се за то користити цивили, односно у том смеру исказују своју вољу и свест.

У ситуацији, утврђеној током овог кривичног поступка, да Противдиверзантски одред ТО Ваљево у Ловас стиже 17.10.1991. године, да поручници Радован Влајковић и Радисав Јосиповић увече добијају наређење претпостављеног старешине Дарка Перића, да се ујутру изврши извиђање и претрес терена са којег је раније било оружаног напада, из ког разлога треба да се поведу цивили као живи штит, да се, потом, сутрадан 18.10. креће у реализацију наведеног наређења, и претрес винограда, и да су

на челу колоне два мештанина и добровољац, према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, нема доказа да су окр. Радован Влајковић и окр. Радисав Јосиповић, у тренутку када цивили са пута скрећу у поље детелине и крећу се по њему, имали свест о томе да се управо ту налази минско поље, те да су, крећући се иза цивила, манифестовали вољу да се цивили, управо на минском пољу, користе и као живи штит и за његово разминурање. У прилог оваквом закључку иде и чињеница да су припадници ТО Ваљево, који су се критичном приликом налазили у предметној колони, у својим исказима навели да им окр. Влајковић и окр. Јосиповић том приликом ништа нису наређивали, те да су схватили да се ради о минском пољу тек када је дошло до експлозије, након које је одмах и започела пучњава, која је, како то произилази из њихових исказа, била неконтролисана.

Такође, према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, и у односу на окривљене Јована Димитријевића, Сашу Стојановића и Зорана Косијера, нема доказа да су знали да је минско поље управо на ливади где су цивили скренути са пута, при чему су једини докази о радњама, које су ови окривљени предузели, њихове одбране, и то окр. Јована Димитријевића да се он у детелини кретао на око 3 до 5 метара иза цивила и да је, након прве експлозије, рањен и био у несвести, што значи не на безбедном одстојању, како то тврди оптужба, те окр. Саше Стојановића да он није сишао у детелину, као и окр. Зорана Косијера да се кретао у пољу детелине на неких 5 до 10 метара удаљености иза цивила.

Имајући у виду изнето, према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, нема доказа да су окривљени Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, критичном приликом, на пољу детелине, према цивилном становништву нечовечно поступали, односно да су били свесни да се цивили крећу по минском пољу, и тиме изражавали вољу да се цивилима нанесу тешка душевна патња.

Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине је такође, из измењене оптужнице, у односу на окривљене Радована Влајковића, Радисава Јосиповића, Јована Димитријевића, Сашу Стојановића и Зорана Косијера, изоставио и речи “у току наведеног кретања, НН припадник из оружане пратње убио из ватреног оружја (пушке) Бошка Бођанца, претходно тешко претученог и повређеног”, с обзиром на већ напред наведене доказе и њихову оцену, а из којих је суд утврдио кривичну одговорност ових окривљених, у односу на радњу нечовечног поступања коришћењем цивила као живи штит, те њихов умишљај у том правцу и постојање свести да се таквом њиховом радњом наноси тешка душевна патња оштећеним цивилима, односно, да свест и воља окривљених нису биле усмерене на лишење живота.

Разлози за усвајање жалбе окр. Жељка Крњајића и његовог браниоца адв. Радоја Алексића и преиначење осуђујућег дела првостепене пресуде у ослобађајућу, у односу на окр. Жељка Крњајића

Прекорачење оптужбе

Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине Ктрз. 7/07, последњи пут измењеном 28.03.2017. године, окр. Жељку Крњајићу је стављено на терет да је дана 10.10.1991. године, у својству командира СМ "Товарник", јединице, која је заједно са припадницима ТО "Товарник" и добровољачке оружане групе "Душан Силни" (у саставу снага 2.пгмбр ЈНА) учествовала у нападу на Ловас, непосредно командујући оружаном групом састављеном од припадника СМ "Товарник", мештана Ловаса и добровољаца (укупно њих 20-ак), која се кретала ул. Прерадовићевом, ул. Марка Орешковића, ул. Иве Лоле Рибара, ул. Фрање Рачког и ул. Краља Томислава, иако се уверио да у селу нема борбених дејстава ни отпора непријатељских оружаних формација, наредио припадницима своје оружане групе да отварају ватру из пешадијског наоружања, бацају бомбе и друге експлозивне напаве на куће мештана хрватске националности.

Међутим, првостепени суд је, оглашавајући кривим окр. Жељка Крњајића, у изреци пресуде навео да је окривљени наредио да се изврши напад на цивилно становништво села Ловас, тако што је командовао да припадници оружане групе, састављене од припадника Станице милиције Товарник, Територијалне одбране Товарник и добровољачке оружане групе "Душан Силни", у саставу снага Друге пролетерске гардијске механизоване бригаде Југословенске народне армије, отварају ватру из пешадијског наоружања, бацају бомбе и друге експлозивне напаве на куће мештана хрватске националности, чиме је, према налажењу Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, прекорачио оптужбу, стављајући окривљеном већу криминалну количину, од оне за коју је оптужен. Наиме, оптужба терети окр. Жељка Крњајића да је наредбу издао искључиво припадницима своје оружане групе, која се кретала тачно наведеним улицама Ловаса, док је у чињеничном опису првостепене пресуде наведено да је наредбу издао припадницима свих оружаних снага, које су учествовале у нападу на село Ловас.

Наредба

Полазећи од чињеничног описа у диспозитиву оптужнице, односно да је од стране НН припадника оружане групе, којом је командовао Жељко Крњајић, запаљено више кућа и пуцњима из ватреног оружја лишено живота седморо цивила, према налажењу Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, окр. Жељку Крњајићу се суштински на терет ставља понашање инкриминисано концептом командне одговорности, при чему се то не чини на формалан начин, већ се његово понашање, подводи под радњу наређивања, као једне од алтернативно законом прописаних радњи извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва. Међутим, насупрот институту командне одговорности, код којег лице на командном положају може одговорати и за неспречавање или некажњавање кривичних дела извршених од стране потчињених лица, односно због самог нечињења, за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, извршено наредбом, нужно је постојање јасног и недвосмисленог наређења.

У конкретном случају, окр. Жељку Крњајићу стављено је на терет да је наредио припадницима своје оружане групе да отварају ватру из пешадијског наоружања, бацају бомбе и друге експлозивне направе на куће мештана хрватске националности, те оптужба, из околности критичног догађаја, односно да је запаљено више кућа и лишено живота седморо цивила, црпи градњу за тврдњу о постојању наведене наредбе окр. Жељка Крњајића. Према ставу Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, могуће је на наведени начин конципирати оптужбу за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, извршено наредбом, али само у ситуацији у којој из других утврђених околности несумњиво произилази да је реч о наредби за вршење предметног кривичног дела. Међутим, према оцени овог суда, у конкретном случају, доказима изведеним током кривичног поступка, није се могло несумњиво закључити да је окр. Жељко Крњајић наведену наредбу издао.

Окривљени Жељко Крњајић је у својој одбрани био изричит да нико није помињао цивиле, рушење, паљење и уништавање кућа, да се он водио као командант дела групе при уласку у Ловас, да није издао никоме наредбу да се бацају бомбе или пале куће и да нема везе са настрадалим лицима, која се наводе у оптужници.

Напад на село Ловас извршено је на основу наређења за напад ОП број 9 Команде Друге пролетерске гардијске механизоване бригаде Стр.Пов.бр. 350-1 од 09.10.1991. године, које је потписао командант потпуковник Душан Лончар, а у којем је наведено да су у селу Ловас стациониране снаге ЗНГ јачине око једне чете, да се већи део становништва села непријатељски односи према припадницима ЈНА, да је део становника српске националности који се пријатељски односи према ЈНА, да је командант Друге пролетерске гардијске механизоване бригаде, потпуковник Душан Лончар одлучио да се изврши напад на село Ловас, тако што ће се обухватним дејствима блокирати ивице села и дејствовати по објектима у истом, а помоћним снагама извршити чишћење села од припадника ЗНГ и МУП, као и становништва које је непријатељски настројено, да уколико дође до предаје становништва села, не отварају ватру, да се одред територијалне одбране препотчињава бригади, да га треба прихватити, организовати и припремити за извршење задатка, да посебну пажњу треба посветити заштити од минско-експлозивних препрека, да се сви прикупљени обавештајни подаци о непријатељу доставе обавештајном органу бригаде, који ће исте објединити и доставити осталим јединицама бригаде и да прикупљене податке о становништву, јединицама територијалне одбране треба проверавати.

Такође, из наређења за извиђање, Команде Друге пролетерске гардијске механизоване бригаде Стр.Пов.бр.346-1 од 09.10.1991. године, које је потписао командант потпуковник Душан Лончар, утврђено је да је у истом наведено да се на правцу село Товарник-село Ловас налазе јаче групе припадника МУП и ЗНГ, да су уочене групе припадника ЗНГ у реону фабрике обуће и силоса, да је у реону силоса и економије вероватно маскиран један тенк Т-55, који је у могућности да дејствује, да се у реону шуме Јелаш вероватно налазе мање групе припадника ЗНГ, да је наређено да се извиди деоница пута Бела Лемија – јужна и источна ивица села, силос, фабрика обуће, електрични млин и ловачка кућа, да посебно треба обратити пажњу на минираност заобилазних путева са јужне и источне стране села Ловас.

Неспорно је да је дана 10.10.1991. године, у јутарњим часовима извршено гранатирање села Ловас, односно јужне и источне ивице села, у реону силоса и фабрике обуће, а о гранатирању силоса, у својим исказима, говорили су и испитани сведоци Славица Антоловић, Бранко Божић, Слободан Качар, Славко Лукетић, Дарко Мартиновић, Милосав Милутиновић, Иван Пољак, Адам Рендулић и Томислав Шелебај.

Након гранатирања, што је такође несумњиво утврђено, оружане групе, састављене од припадника СМ Товарник, ТО Товарник и добровољачке оружане групе "Душан Силни", ушле су у село Ловас, било је пуцњаве, бацања бомби, запаљених кућа и лица лишених живота, али према оци Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, докази изведени током кривичног поступка не указују, на несумњив начин, да је то чињено по наредби окр. Жељка Крњајића.

Део испитаних сведока, мештана села Ловас, чије куће су се налазиле у улицама наведеним у оптужном акту, и то Јелена Јовановић, Јосип Сабљак, Славко Божић, Драгица Острон, Божо Перичић, Томислав Шелебај, Жељко Јапунца и Бранка Балић, у својим исказима су навели да су критичног дана видели окр. Жељка Крњајића, али ниједан од ових сведока није описао ниједну радњу окр. Жељка Крњајића у виду издавања наредбе. Такође, у својству сведока испитани су и мештани села Ловас, и то сведоци Бранко Божић, Јелена Лукетић, Андрија Балић, Ката Краљевић, Јаков Пеулић, Нада Бадањак, Анкица Јовановић, Драгутин Кризманић, Славко Лукетић, Ана Пољак, Ружа Кесер, Невенка Матијевић и Викица Филић који су дана 10.10.1991. године били присутни, када се одвијао напад на село, и то у улицама које се наводе у оптужници, али у својим исказима не наводе да су критичном приликом видели овде окривљеног Жељка Крњајића који је иначе рођени Ловашчанин и са мештанима села се међусобно познаје.

Сведок Јанко Божић је у свом исказу навео да је видео када је Жељко Крњајић бацио бомбу и наредио да се запали кућа Драгице Острун и да је видео на улици мртво тело Ивана Оструна. Међутим, сведок Драгица Острун, жена Ивана Оструна, која је у свом исказу навела да је 10.10.1991. године, испред дворишта своје куће видела њихове комшије, између осталих и Жељка Крњајића, да је све време била присутна па и када јој је муж одведен у правцу куће и када је њена кућа почела да гори, није међутим навела да је окр. Жељка Крњајића критичном приликом било шта наређивао или чинио.. С тим у вези, наведени исказ сведока Јанка Божића остао је непоткрепљен другим доказима, а истовремено контрадикторан исказу сведока оштећене Драгице Острун.

Такође, током овог кривичног поступка испитани су у својству сведока и припадници оружане групе, који су учествовали у нападу на село Ловас, и то Милош Станимировић, Лазар Танасић, Душан Грковић, Зоран Тепавац, Жељко Ракић, Душан Ступар и Пато Ференц, који су у својим исказима описали своја учешћа у предметном нападу, не наводећи ни једну радњу окр. Жељка Крњајића у виду издавања наредбе. При томе, сведок Зоран Тепавац је, према сопственим наводима критичног дана

самоиницијативно, како каже, без позива Жељка Крњајића, отишао у другу улицу, док је и сведок Душан Грковић, навео "ту није било више никакве команде, свако је ишао куда је хтео". Оваквим наводима се доводи у сумњу тврдња из оптужног акта да је окр. Жељко Крњајић, непосредно командујући оружаном групом, која се кретала, у оптужници тачно наведеним улицама, издао наређење, које је за последицу имало, управо у тим улицама, запаљене куће и лишење живота седморо лица.

Иначе, оптужницом је окр. Жељку Крњајићу стављено на терет да је, иако се уверио да у селу нема борбених дејстава ни отпора непријатељских оружаних формација, наредио припадницима своје оружане групе да отварају ватру из пешадијског наоружања, бацају бомбе и друге експлозивне направе на куће мештана хрватске националности.

Међутим, према оцени Апелационог суда, из доказа изведених током овог кривичног поступка, не може се утврдити у ком тренутку се окр. Жељко Крњајић уверио да у селу нема борбених дејстава, нити одбране непријатељских оружаних формација. Наиме, из наредбе команданта Друге пролетерске гардијске механизоване бригаде број 296-1 од 03.10.1991. године, коју је потписао командант потпуковник Душан Лончар, утврђено је да је у истој наведено да су у селу Ловас стациониране снаге ЗНГ од педесет припадника, да се већи део становништва села непријатељски односи према припадницима ЈНА, да је у току борби за село Товарник заробљен један тенк, који је склоњен на економију Пољопривредног друштва "Ловас", те да је командант одлучио да се изврши демонстративни напад на село Ловас, дејством са дистанце, у садејству са јединицом територијалне одбране села Товарник и пријатељски настројеним становништвом села Ловас, како би се присиле снаге ЗНГ за предају. Такође, из наређења УП.бр. 8 Команде друге пролетерске гардијске механизоване бригаде Стр.Пов.бр.326-1 од 07.10.1991. године, утврђено је да је у њему наведено да се, услед вишедневног окружења већих групација ЗНГ и МУП у региону Илока - село Бапска -село Шаренград и село Ловас, очекује пробој из окружења и могући напад на распоред снага дивизије. Потом, из већ наведених наређења за извиђање Команде друге пролетерске гардијске механизоване бригаде Стр.Пов.бр. 346-1 од 09.10.1991. године и наређења за напад ОП број 9 Команде друге пролетерске гардијске механизоване бригаде Стр.Пов.бр. 350-1 од 09.10.1991. године, утврђено је да је наведено да се у селу Ловас налазе јаче групе припадника МУП и ЗНГ. Осим тога, сведок Марко Грачанац, у свом исказу је навео да је он мештанин села Ловас, да су борбе за село Ловас трајале 4-5 сати, да су отпор и одбрану вршили припадници ЗНГ, међу којима је било и њихових мештана. Такође, припадништво мештана села Ловас снагама ЗНГ и бранитељима, утврђено је из дописа Министарства бранитеља Републике Хрватске, класа 022-03/16-0002/141 UOR 522-04/1-1-1-16/2 од 21.09.2016. године, уз који су достављени подаци из регистра хрватских бранитеља из домовинског рата.

Да су припадници оружаних група наишли на отпор приликом уласка у Ловас, утврђено је из изведених доказа. Наиме, из одбрана окривљених, сада покојних Петронија Стевановића и Александра Николајидиса, као и исказа сведока Људице Адамовић, Радомира Бајића, Милорада Воркапића, Никице Главочевића, Славољуба Ивановића, Стојана Илића, Милорада Марјановића, Слободана Марковића, Милана

Станића и Славка Ступара, утврђено је да је, током акције у селу Ловас, рањен један од добровољаца јединице “Душан Силни”, који је потом одмах и преминуо. Потом, сведок Никица Главочевић, у свом исказу је навео да су, по уласку у село, добили отпор и да је пуцано по њима, те је и сведок Жељко Ракић навео да је после центра села, код задруге, из воћњака кренуло да се пуца по њима, а и сведок Никола Мацура је навео да се од центра села пуцало ка њима, што у свом исказу потврђује и сведок Душан Ступар.

С обзиром на напред наведене околности, и поред чињенице да су се сведоци изјашњавали да 10.10.1991. године нису видели униформисане припаднике ЗНГ и да није било неког организованог отпора, не може се са несумњивом извесношћу утврдити који би то био тренутак када се окр. Жељко Крњајић уверио да у селу нема борбених дејстава, ни отпора непријатељских оружаних формација, па потом наредио припадницима своје оружане групе да отварају ватру из пешадијског наоружања, бацају бомбе и друге експлозивне напаве на куће мештана хрватске националности. При утврђивању чињенице да ли је окр. Жељко Крњајић издао овакву наредбу припадницима своје оружане групе, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, је ценио наводе окр. Петронија Стевановића (сада покојни), дате приликом суочења са окр. Жељком Крњајићем на главном претресу дана 20.05.2008. године, да је, када су били поред велике капије, почело пуцање са свих страна након чега је он рекао да се пуца са чардака, а окривљени Крњајић му је рекао “претрчи, баци бомбу тамо”, па је он прешао и бацио тамо једну бомбу, да је пуцњава престала, а окривљени Крњајић му је рекао “рокни овде једну да претрчим ову улицу”, с тим што је, након изјаве окр. Жељка Крњајића да га је окривљени Стевановић вероватно са неким заменио, навео да га је препознао по ћелавости, али да му се тако чини, и да је можда погрешно и да је можда био неко други. Приликом оцене оваквих навода окр. Петронија Стевановића, суд је имао у виду да је овај окривљени саслушан у претходном поступку дана 30.05.2007. године, када уопште не спомиње окр. Жељка Крњајића, већ само Љубана Деветака и Воркапића, те и приликом изношења одбране на главном претресу дана 18.04.2008. године, описујући напад, такође не спомиње окр. Жељка Крњајића, већ Воркапића, па је тек накнадно додао да су их у борбу водили Воркапић и Крњајић, али не наводећи да му је Крњајић рекао где да баци бомбу. При томе, на главном претресу одржаном дана 03.03.2016. године, окр. Петроније Стевановић је навео да их је дана 10.10.1991. године водио Воркапић, чијег имена се не сећа, да се после сетио да Жељко Крњајић није био у тој групи са њима, и да је погрешно када је рекао да га је он водио у самом селу. Имајући у виду овакве наводе одбране окр. Петронија Стевановића, која је, према оцени већа овог суда, недоследна и неубедљива, иста се не може прихватити као недвосмислен доказ о постојању напред наведене наредбе окр. Жељка Крњајића. У прилог оваквог закључка иде и чињеница да је и окр. Александар Николајидис (сада покојни) у својој одбрани навео да мисли да је у његовој групи био и Крњајић и Радојчић, да он јесте бацио бомбу и да му је то рекао неки мештанин чијег имена не може да се сети, што даље, значи да то није био окр. Жељко Крњајић, чијег се имена сећа.

Такође, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, је ценио и исказе сведока Стјепана Маринковића, званог “Лисац” и Драгана Накића, који су били затворени у Товарнику, те дана 10.10.1991. године поведени од Товарника до села Ловас, од стране, како то наводи сведок Драган Никић, оних који су ишли у напад, као

живи штит уколико неко буде пуцао. Суд је ценио део исказа сведока Стјепана Маринковића, да је, када су пролазили кроз кукурузе и ливаде, чуо разговор на који начин ће се вршити напад, да треба да се пале све куће од центра према цркви, а ко год крене за Опатовац да треба да буде убијен и да никога не пусте, приликом чега овај сведок не наводи да је то говорио окр. Жељко Крњајић, иако је овог окривљеног спомињао у свом исказу и познаје га као и сведок Драган Накић, који је био присутан све до завршетка гранатирања и покрета у пешадијски напад, али не наводи да је управо окр. Жељко Крњајић наредио да се пале куће и да се убија.

Имајући у виду све наведено, односно доказе изведене током овог кривичног поступка, према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, у односу на окр. Жељка Крњајића и тврдње оптужбе да је наредио припадницима своје оружане групе да отварају ватру из пешадијског наоружања, бацају бомбе и друге експлозивне направе на куће мештана хрватске националности, нису утврђене чињенице које би биле међусобно чврсто и логички повезане тако да представљају комплетну и коначну слику критичног догађаја и које би са пуном сигурношћу упутиле на закључак да је управо окр. Жељко Крњајић издао наредбу.

Мере застрашивања

Такође, према оцени Апелационог суда, у Београду Одељење за ратне злочине у односу на окр. Жељка Крњајића, коме се оптужницом ставља на терет и да је лично примењивао мере застрашивања према цивилним лицима хрватске националности Томиславу Шелебају, Марици Ходак и Јосипу Јовановићу, нема доказа да се, у конкретном случају, ради о мерама застрашивања, као једној од алтернативно прописаних радњи извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва. Наиме, за постојање кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва неопходно је да је дошло до тешког кршења норме међународног хуманитарног права, односно тешке повреде Женевске конвенције, па је у том смислу, изведеним доказима нужно несумњиво утврдити да су радње окр. Жељка Крњајића, које су му стављене на терет оптужницом, биле мере застрашивања, у смислу тешког кршења и повреда норми међународног хуманитарног права.

Оштећени Томислав Шелебај, у свом исказу је навео да му је окр. Крњајић уперео пушку у тело, почео да га псује, говорећи му да је усташа и мало га је гурнуо. Оштећена Марица Ходак је навела да је препознала свог школског друга Жељка Крњајића, који је рекао да дете да супругу, узме кључ да му отвори једну нус-просторију, која се налазила до куће, уперео јој је пушку у леђа и рекао “А где кријеш усташу”, што се односило на Катарининог мужа. У односу на оштећеног Јосипа Јовановића, једини непосредан извор сазнања о радњама окр. Жељка Крњајића је исказ сведока Славице Антоловић, која је навела да је 10.10.1991. године, док је стајала испред куће, видела, на 20-ак метара, на раскрсници ул. Петра Прерадовића и ул. Анте Старчевића, окривљеног Жељка Крњајића, који је ударао Јосу Јовановића ногама у пределу стомака и ногу. Посредна сазнања, у вези са оштећеним Јосипом Јовановићем, у својим исказима износили су, сведок Анкица Јовановића, супруга оштећеног Јосипа

Јовановића и сведок Мија Комјат, а која су добиле од Славице Туркаљ, која је сведоку Анкици Јовановић испричала да је на раскршћу улице Петра Прерадовића и следеће улице стајао Жељко Крњајић и да је њеног супруга ударио ногом, а сведоку Комјат Мији да је у октобру месецу, док је долазила на посао, видела да Крњајић из Ловаса

туче њиховог комшију Јосу Јовановића.

Према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине уочавају се одређена неслагања и нелогичности у исказима сведока Славице Антоловић и Анкице Јовановић. Наиме, сведок Славица Антоловић је навела да је дана 10.10.1991. године била код сестричине Анкице Јовановић у улици Петра Прерадовића у подруму њене куће, да је изашла у двориште, да су сестричиног супруга Јосипа Јовановића одвели и да је, док је стајала на путу испред куће, видела на 20-ак метара на раскрсници улице Петра Прерадовића и улице Анте Старчевића, Жељка Крњајића, који је ударао Јосу Јовановића ногама у пределу стомака и ногу. Са друге стране, сведок Анкица Јовановић је о истом догађају навела да су изашли испред куће, да је њен супруг одведен, а да је осталима речено да се врате у кућу. Стога је нејасно како је сведок Славица Антоловић, ако им је речено да се врате у кућу, била на путу испред куће и на 20-ак метара видела Жељка Крњајића како удара Јосу Јовановића. Осим тога нелогично је да о наведеном сведок Анкица Јовановић нема сазнања од ње, иако су критичног дана била заједно, па би било сасвим очекивано да своја опажања, како је то износила пред судом, одмах пренесе Јосиној супрузи, већ је то чула од Славице Туркаљ. Даље, према наводима сведока Комјат Мије, Славица Туркаљ је рекла да је у октобру месецу видела, док је долазила на посао, да Крњајић из Ловаса туче њиховог комшију Јосу Јовановића, који опис је прилично непрецизан и у погледу времена, а посебно у погледу околности тог догађаја. Наиме, према оцени овог суда, мало је вероватно да би догађај са оштећеним Јосом Јовановићем везала за долазак на посао, а не са даном када је у јутарњим часовима почело гранатирање, а након тога и пуцњава, односно када се догодио напад на село. С обзиром на изнето, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, налази да нема довољних и поузданих доказа да је окр. Жељко Крњајић према оштећеном Јосипу Јовановићу предузео радње које му се оптужницом стављају на терет.

У односу на примену мера застрашивања према оштећенима Марици Ходак и Томиславу Шелебају, према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, а како то произилази из исказа ових оштећених, радња уперивања пушке у оштећене и мало одгуривање оштећеног Шелебаја, била је усмерена на тражење усташе, како то наводи сведок Марица Ходак, што се односило на Катарининог мужа, односно, како то наводи оштећени Томислав Шелебај, тражење оружја. Тиме се, према налажењу овог суда, не доказује да је дошло до озбиљне повреде међународног хуманитарног права, па у том смислу ни застрашивања у циљу ширења страха. Наиме, изведеним доказима се не може утврдити да радње, које се окр. Жељку Крњајићу стављају на терет, имају ниво озбиљности и тежину последица, који су неопходни за карактерисање истих као примењивање мера застрашивања.

Према налажењу Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, понашање окр. Жељка Крњајића, током акције у селу Ловас, не указује да је наредио

отварање ватре и бацање бомби на куће мештана хрватске националности и да је примењивао мере застрашивања. Наиме, окр. Жељко Крњајић, у својој одбрани је навео да је 10.10.1991. године, заједно са Жељком Ракићем, одвезао до Шида жену која се презива Видић или Воргић, а која је била рањена од гранате, као и да је, када је ушао у подрум породице Воркапић ту затекао 5-6 Хрватица из комшилука, те га је Даница

Воркапић замолила да је одведе до њеног оца и мајке, а која се потом, са комшијама Драгом Јагодићем и осталима, вратила у своју кућу. Оваква одбрана окривљеног потврђена је исказима сведока Марије Видић, Жељка Ракића, Милоша Станимировића, те Данице Воркапић, која је, између осталог, навела да је, када је тога дана у дворишту земљорадничке задруге направљен сабирни центар, где се окупило много људи, од Жељка Крњајића тражила да из тог дворишта изведе њене кумове Јагодиће, што је он и учинио, као и да је Жељко Крњајић, када је дошао у њену кућу са непознатим људима, где су почели да испитују ко је Србин, а ко Хрват, с обзиром да је код ње у подруму било двадесетак људи, Жељко Крњајић рекао једном добровољцу да прекине са малтретирањем људи. Такође, сведок Иван Рендулић је навео да је, на дан напада на село Ловас, Жељко Крњајић од њега одузео оружје и рекао му да се нигде не удаљава и да ће неко после доћи, те да је Жељко Крњајић њега и Златка Краљевића спровео у Шид, а што је у својој одбрани навео и окр. Жељко Крњајић, истичући да је Рендулић био полицајац, док је други припадао Збору народне гарде, чиме је, према налажењу овог суда, нелогично да њих само спроводи, а да је претходно наредио напад на мештане хрватске националности.

Разлози за усвајање жалби, окр. Милана Девчића и његовог браниоца, адв. Бранкице Мајкић и преиначење првостепене пресуде у ослобађајућу, у односу на окр. Милана Девчића

Прекорачење оптужбе

Оптужницом Тужиоца за ратне злочине Ктрз.7/07, последњи пут измењеном дана 28.03.2017. године, окривљеном Милану Девчићу стављено је на терет да је, у својству командира Станице милиције Ловас и представника самовласно успостављене локалне власти цивилно-војног карактера, заједно са такође представницима те власти, раније оптуженима, сада покојнима Љубаном Деветком, тада командантом села и директором Земљорадничке задруге Ловас, са широким цивилним и војним овлашћењима и Миланом Радојчићем, тада командантом ТО Ловас, у периоду од 10. до 18.10.1991. године, нечовечно поступао према цивилном становништву хрватске националности, на тај начин што је учествовао у њиховом задржавању и затварању у импровизоване, нехигијенске и просторно неусловне затворе.

Међутим, према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, првостепени суд је, на шта се основано указује жалбом браниоца окр. Милана Девчића,

прекорачио оптужбу, тиме што је у изреци пресуде, за разлику од диспозитива оптужнице, додао да је затворе формирала самовласно успостављена локална власт цивилно-војног карактера, те да су "тела лица након 18.10.1991. године, пронађена на различитим локацијама у селу Ловас", на који начин је, на штету окр. Милана Девчића, изменио чињенични опис диспозитива оптужнице, увећавајући криминалну количину чињеничног описа кривичног дела из оптужног акта, и тако повредио објективни идентитет оптужбе и пресуде.

Радња извршења

Полазећи од радње извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, које се окр. Милану Девчићу оптужницом ставља на терет, односно да је, заједно са окривљенима, сада покојнима Љубаном Деветком и Миланом Радојчићем, нечовечно поступао према цивилном становништву хрватске националности, тако што је учествовао у задржавању и затварању цивилног становништва у импровизоване, нехигијенске и просторно неусловне затворе, према оцени овог суда, изостала је индивидуализација и конкретизација радњи окр. Милана Девчића. Наиме, радња учествовања у задржавању и затварању цивилног становништва, није описана, јер нису наведене радње којима је окр. Милан Девчић учествовао у задржавању и затварању, односно које је он конкретне радње предузео као саизвршилац, с обзиром да му је стављено на терет да је предметно кривично дело извршио заједно са окривљенима, сада покојнима, Љубаном Деветком и Миланом Радојчићем.

Овај суд је имао у виду да окривљени Милан Девчић, у својој одбрани не спори да је, на околности поседовања оружја и разоружавања, обављао разговоре са појединим лицима, која су била привођена. При томе, бројни сведоци су, у својим исказима, навели да је код њих тражено оружје, и то како 10.10. за време напада на Ловас, тако и касније, како је то навео сведок Петар Вулета, да су 15.10. у кући његовог таста тражили оружје, потом сведок Ана Кузмић, да су пар дана након 17.10. у њеној кући тражили оружје, а њеног сина Славка одвели у простор задруге, те је и сведок Јања Марковић навела да је њен супруг Марјан Марковић био затворен у задрузи од 14. до 17.10.1991. године и да су га испитивали за оружје и да ли је члан ХДЗ-а, а о томе да је испитиван на околност да ли има оружје сведочио је и сведок Антон Лукетић, који је навео да их је занимало да ли је члан ХДЗ-а и има ли оружје, па када су утврдили да није члан ХДЗ-а пустили су га кући. Међутим, овај суд налази да је испитивање лица дозвољено, све док нема радњи којима се озбиљно крши међународно хуманитарни право.

Полазећи од овако конципиране оптужнице, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, налази да докази, изведени током овог кривичног поступка, не потврђују наводе оптужбе да је окр. Милан Девчић нечовечно поступао према цивилном становништву, тако што је учествовао у задржавању и затварању цивилног становништва у импровизоване, нехигијенске и просторно неусловне затворе, потом наређивао примену понижавајућих и дискриминаторских мера, те телесно повређивао

приведена и затворена цивилна лица. Односно, нема доказа да је, у конкретном случају, дошло до тешког кршења међународног хуманитарног права, укључујући и тешке последице по жртве.

Импровизовани, нехигијенски и просторно неусловни затвори

Наиме, у односу на тврдњу оптужбе да се радило о импровизованим, нехигијенским и просторно неусловним затворима, који су се налазили у две мале канцеларије изнад механичарске радионице Земљорадничке задруге "Ловас" и подруму Месне заједнице, и дворишту ограђеном жицом, према налажењу већа овог суда, на основу доказа изведених током кривичног поступка, не може се закључити да су цивилна лица затварана у дехуманизоване просторије, под екстремно нехуманим условима.

Из исказа сведока, лица која су, у критичном периоду, била затворена у предметним просторијама, не може се извести закључак да се радило о таквим просторијама и условима, који су били нехигијенски и крајње нехумани. Наиме, лица која су, у периоду од 10.10.1991. године до краја октобра 1991. године, била затварана у Ловасу, у канцеларијама изнад механичарске радионице Земљорадничке задруге "Ловас" и у подруму Месне заједнице и у дворишту, а која су, током овог кривичног поступка, саслушана у својству сведока, у својим исказима су, у погледу ове околности, само навели да се радило о малој просторији, како су то навели сведоци Мате Батаковић (затворен од 10. до 11. октобра), сведок Јаков Пеулић (од 10. до 16. октобра), Иван Пољак (од 10. до 11. октобра) и Берислав Филић (од 10. до 16. октобра), док су сведоци, Антон Кризманић, који је био затворен један дан и Мате Мађаревић, који је био затворен три дана, само навели да се ради о две мале канцеларије, с тим што је сведок Мате Мађаревић и прецизирао да су седели на клупама и поду, а сведоци Ђура Антоловић, који је био затворен један дан и Иван Пољак, који је био затворен једну ноћ, навели су само да се радило о подруму.

Имајући у виду овакве исказе сведока, који се нису детаљније изјашњавали о простору и условима у којима су били затворени, према налажењу овог суда исти указују да те околности на сведоке нису оставиле такав утисак, који би имплицирао услове недостојне за боравак људи, односно услове који су били хигијенски неприхватљиви и штетни по њихово здравље. При томе, треба имати у виду и временски период у којем су лица у тим просторијама боравила, од којих је већина била само један дан или једну ноћ, једно лице је било два, једно три дана, а два лица шест дана, као и околност да је место Ловас село које је од објеката, осим приватних кућа, имало само месну заједницу и задругу, и с обзиром на такву ситуацију, не може закључити да су притварана лица могла да буду смештена под бољим условима, већ су са намером држана у две канцеларије земљорадничке задруге и подруму месне заједнице, које су неусловне.

Према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, не постоје докази да је окр. Милан Девчић, заједно са сада покојнима Љубаном Деветком

и Миланом Радојчићем, учествовао у задржавању и затварању оштећених, наведених у диспозитиву оптужнице, у импровизоване, нехигијенске и просторно неусловне затворе.

Понижавајуће и дискриминаторске мере

Такође, према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, нема доказа да је окр. Милан Девчић нечовечно поступао према цивилима хрватске националности, тако што је наређивао примену понижавајућих и дискриминаторских мера према Бранки Балић, Ани Цоњар и Јосипу Лукетићу, које су се огледале у томе да своје куће обележе белим тканинама, а око руке носе беле траке.

Наиме, понижавајуће мере су оне мере које код жртве изазивају осећај мање вредности, које жртву могу да унизе, односно то су оне мере које не показују поштовање за људско достојанство жртве. Дискриминација је неједнако поступање према једнакима, односно довођење у подређен положај појединца или групе људи, који се налазе у истој, сличној или упоредивој ситуацији, и може бити заснована на различитим личним својствима, као што је то национална припадност или етничко порекло, те верско или политичко убеђење.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је извршио анализу исказа сведока оштећених Ане Цоњар, Бранке Балић и Јосипа Лукетића, како појединачну тако и упоредну, доводећи их у везу и међусобно и са осталим изведеним доказима, а у погледу одлучних чињеница битних за правилно пресуђење у овој кривично-правној ствари.

Сведок оштећена Ана Цоњар, поводом догађаја у селу Ловас, у критичном периоду, дала је неколико исказа, и то дана 18.02.1993. године, пред Окружним судом у Шибенику Кио-47/93, те у поступку Жупанијског суда у Вуковару К-25/00 дана 16.09.2003. године, у којим исказима се уопште не изјашњава, нити наводи беле траке и тканине и догађај везан за окр. Милана Девчића, који спомиње тек у свом исказу датом дана 20.11.2007. године, пред Жупанијским судом у Вуковару, по замолници Окружног суда у Београду – Веће за ратне злочине, када је навела да је са Миланом Девчићем била у кумовским односима и да јој је он обећао да се њеној деци неће ништа догодити ако ставе белу траку око руку. Иначе оштећена је у својим ранијим исказима спомињала овде окривљеног Милана Девчића, али не у контексту наређивања да се носе беле траке.

Сведок оштећена Бранка Балић, такође је, поводом догађаја, у критичном периоду, у селу Ловас, више пута давала исказ, и то у поступку Жупанијског суда у Вуковару К-25/00 дана 17.12.2003. године, потом у претходном поступку дана 16.07.2007. године и на главном претресу дана 28.01.2009. године, при чему у свом исказу датом дана 17.12.2003. године, не доводи у везу окр. Милана Девчића са белим тракама, док је у својим каснијим исказима навела да јој је Милан Девчић скренуо пажњу да стави белу траку на руку (11.10.1991. године).

Сведок оштећени Јосип Лукетић, саслушан је пред Жупанијским судом у Вуковару, у поступку К.25/00 дана 18.11.2003. године, када није спомињао овде окривљеног Милана Девчића, а приликом давања свог исказа у претходном поступку, по замолници Окружног суда у Београду – Веће за ратне злочине, у предмету Кир-887/07 пред Жупанијским судом у Вуковару дана 21.11.2007. године, навео је да га је Девчић саветовао да добровољно преда пиштољ са муницијом, за који је имао уредну дозволу, и да му је рекао да стави белу траку на руку, а кућу обележи белом тканином (10. или 11.10.1991. године).

Бројни сведоци, саслушани током овог кривичног поступка, изјашњавали су се да је током оружане акције на село Ловас, дана 10.10.1991. године, вршен претрес кућа, након чега им је говорено да ставе беле тканине на капије и куће. Сведок Бранко Божић је навео да им је то речено због евентуалних каснијих претреса, а сведоци Жељко Брајковић и Мирко Кесар, да је то био знак да је кућа прегледана, док су сведоци Мато Краљевић, Петар Палијан и Катица Палијан навели да је то било у знак предаје. Сведок Катица Петровић навела је да јој је њен брат Павле Клисурић рекао да стави белу траку око руке и белу тканину око капије, док је сведок Иван Мујић у свом исказу навео да му нико није наредио да стави белу плахту на кућу.

Такође, о чему је напред већ било речи, и на сам дан оружане акције на село Ловас, а и касније, по кућама, од мештана тражено је оружје, у ком смислу је и сам оштећени Јосип Лукетић у свом исказу навео да га је Девчић саветовао да добровољно преда пиштољ са муницијом и рекао му да стави белу траку на руку, те је и сведок Славко Божић у свом исказу навео да је пиштољ предао Девчићу, док је сведок Иван Пољак навео да су неки хтели, а неки не да предају оружје. С тим у вези, према оцени овог суда, изводи се закључак да обележавање белим тканинама није било у циљу дискриминације и понижења већ усмерено, а с обзиром на целокупан контекст дешавања од 10.10.1991. године и циља разоружавања, на означавање објектата и лица код којих је то и учињено. При томе, треба имати у виду да су се у селу Ловас, у критичном периоду, налазила између осталих и лица која нису познавала село и њене мештане, те је тако сведок Бранко Божић у свом исказу навео да му је Душко Грковић 10.10.1991. године, рекао да ништа не брине, а његовом оцу да стави белу врпцу на врата, у смислу да ће и после њих долазити јединице ради претреса, док је сведок Жељко Јагунца навео да је у првобитном периоду носио белу крпцу, да се распозна да је цивил, а да је на кући, по налогу Жељка Крњајића, ставио белу плахту, па је и сведок Милош Станимировић у свом исказу навео да је свака кућа, која је била претрешена, морала да стави белу крпу, што је у свом исказу навео и сведок Лазар Танасић, истичући да је то учињено јер су ишле и друге патроле.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, појединачна анализа исказа наведених оштећених, а с обзиром на значење понижавајућих и дискриминаторских мера, указује да у конкретном случају оштећени обраћање Милана Девчића, у погледу стављања белих трака на куће и око руке, нису доживели као наређење, нити из њихових исказа произилази да је то на њих утицало у

смислу непоказивања поштовања за њихово људско достојанство, већ у смислу, како то наводи оштећена Ана Цоњар, да се њеној деци неће ништа догодити, те оштећени Јосип Лукетић, да га је Девчић саветовао, као и оштећена Бранка Балић, да јој је Милан Девчић скренуо пажњу.

Исказе оштећених, овај суд је упоредно анализирао и са осталим изведеним доказима, те нашао да се на основу једне такве анализе долази до закључка да обележавање кућа белим тканинама и ношење беле траке око руку, није представљало понижавајућу и дискриминаторску меру.

Телесно повређивање

Потом, оптужницом је окр. Милану Девчићу стављено на терет да је, у периоду од 10. октобра па до краја октобра 1991. године, у просторијама Станице милиције у Ловасу, телесно повређивао, приликом саслушања приведених и затворених цивилних лица, оштећеног Петра Вулету, оштећеног Марка Грчанца и оштећеног Ђуру Филића, а у просторијама задруге претио оштећеном Антону Кризманићу да ће га убити и телесно га повредио, те дана 18.10.1991. године, заједно са Љубаном Деветком, испитивао оштећеног Стипу Долачког, већ видно претученог и повређеног, а потом су га испред куће Боре Кесара, где је била команда села, предали раније оптуженом, сада покојном Петронију Стевановићу, да буде лишен живота, које лице је потом и убијено од стране појединих НН припадника наведене оружане групе "Душан Силни", док је његов леш пронађен у капелици на гробљу у Ловасу.

Првостепеном пресудом окр. Милан Девчић оглашен је кривим да је, у наведеном периоду, телесно повређивао Петра Вулету, Марка Грчанца и Ђуру Антоловића, док су изостављене радње тортуре у односу на оштећене Ђуру Филића, Антона Кризманића и Стипу Долачког, у односу на који део је Тужилац за ратне злочине изјавио жалбу.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, нема доказа да је окр. Милан Девчић телесно повређивао приведена и затворена цивилна лица, и то Петра Вулету, тако што га је ударао ногама и рукама у пределу ребара, псовао му мајку и претио му, те је оштећеног Марка Грчанца ударио гуменом палицом по глави, због чега је крварио и терао га да лиже своју крв са стола, као и оштећеног Ђуру Антоловића кога је ударио металним боксером у пределу вилице, од ког ударца је пао и крварио, а када је кренуо да устане НН стражаг га је ударио шипком. Наиме, овакве тврдње тужилаштва заснивају се искључиво на исказима сведока Петра Вулете, Марка Грчанца и Ђуре Антоловића, што захтева посебну пажњу и темељну проверу приликом њихове оцене.

Сведок Марко Грчанац дао је исказ пред Окружним судом у Ријеци Кир бр. 204/93 дана 26.03.1993. године, приликом кога је, у односу на окр. Милана Девчића, само навео да га је испитивао, те, приликом давања свог исказа пред Жупанијским

судом у Вуковару К.бр.25/00 од 15.10.2003. године, истакао да остаје при исказу који је дао 26.03.1993. године, а тек дана 20.11.2007. године, када је дао свој исказ у претходном поступку пред Жупанијским судом у Вуковару, по замолници Окружног суда у Београду – Одељење за ратне злочине, навео је да га је испитивао Милан Девчић, ударао гуменом палицом – пендреком по глави, да су му од силине удараца попуцале уши и уснице, а након тога му је шикнула крв, те да га је Милан Девчић терао да лиже властиту крв са стола и псовао му мајку усташку.

Анализирајући наведени исказ сведока Марка Грчанца, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине уочава да сведок, приликом давања свог исказа дана 26.03.1993. године, дакле након годину ипо дана од критичног догађаја, за овде окривљеног Милана Девчића само наводи да га је испитивао, при којем исказу је остао и приликом испитивања дана 15.10.2003. године, па тек у свом исказу дана 20.11.2007.

године наводи да Милан Девчић према њему предузима напред наведене радње. Према оцени овог суда, нелогично је и неживотно да сведок, већ приликом давања свог исказа 1993. године, иако је тада навео да га је испитивао Милан Девчић, не наводи да према њему предузима такве радње као што је ударање пендреком по глави, толиком силином да су му попуцале уши и уснице и шикнула крв коју га је Милан Девчић терао да лиже са стола. При томе, овакав исказ сведока Марка Грчанца од 20.11.2007. године, није потврђен преосталим, током овог кривичног поступка изведеним доказима, који би говорили у прилог веродостојности онога о чему сведок говори.

Такође, према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, и у погледу исказа сведока Ђуре Антоловића, уочавају се недоследности и разлике, које доводе у питање веродостојност његовог исказа у погледу радњи окр. Милана Девчића. Наиме, сведок Ђура Антоловић, у свом исказу датом пред Међународним кривичним трибуналом за гоњење лица одговорних за тешке повреде међународног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године, дана 11.12.1995. године и 12.12.1995. године, навео је да су га привели у полицијску станицу, да је тамо видео Мићу Девчића, кога је познавао од раније, који је хтео да се са њим рукује али је он то одбио, да му је узео новчаник и из њега извадио слику Девце Марије и питао га ко је то, да му је он одговорио да он добро зна ко је то, на шта му је Девчић рекао да нико, па ни Девца Марија више неће моћи да га спасе, да је узео металну шипку и њоме га ударио преко лица, након чега је почео да крвари. Приликом давања исказа дана 16.12.2003. године, пред Жупанијским судом у Вуковару у предмету К-25/00, сведок Ђура Антоловић је навео да је пребачен у просторије месног уреда, да га је дочекао Милан Девчић и већ при самом уласку извадио је боксер (претходно је навео да је узео металну шипку) и ударио га руком у којој је држао боксер, да му је разбио вилицу са леве стране. Потом је сведок Ђура Антоловић, у исказу датом пред Жупанијским судом у Вуковару дана 19.11.2007. године, по замолници Окружног суда у Београду, Већа за ратне злочине, навео да је у просторији где се приводило био Милан Девчић, да је морао пред Радојчићем (раније је навео пред Мићом Девчићем) да отвори новчаник, да је он погледао свету слику коју је носио у новчанику, да се због тога изнервирао и извадио боксер из цепа, ставио га на шаку и ударио га у доњу вилицу. Сведок је, на крају свог исказа, навео да је боксер код себе заправо имао Милан Девчић и да је погрешно споменуо име Милан Радојчић. На главном претресу одржаном дана

23.11.2009. године, сведок Ђуро Антоловић навео је да му је Милан Девчић узео новчаник и извадио из њега слику Мајке Божије, да га је након тога једним металним боксером ударио у пределу вилице, од чега је почео да крвари.

При томе, сведок Ђура Антоловић се у својим исказима различито изјашњавао у погледу окр. Милана Девчића и окр. Милана Радојчића (сада покојног), па је тако у својим исказима датим 11.12 и 12.12.1995. године, навео да је у његову кућу, у двориште, ушла група коју је предводио Милан Радојчић, да су покупили све ствари од вредности, а затим отишли, међутим убрзо после тога су се вратили и почели још једном да претресају кућу, да су пронашли признаницу о уплати доприноса Хрватској демократској акцији, па су почели да га туку, ставили му лисице и привели га у полицијску станицу. Да би, у свом исказу датом дана 19.11.2007. године, поводом истог догађаја, навео да су у његову кућу дошли Милан Радојчић и Милан Девчић (кога претходно није спомињао) направили претрес, који су поновили и сутрадан, када су у

његовој кући пронашли похвалницу Демократске акције Хрватске, да су га након тога извели на двориште и двојица га тукли пред његовом мајком, истичући да га нису тукли Милан Радојчић и Милан Девчић, који су стајали са стране, те да је након тога приведен у станицу милиције. Потом, на главном претресу одржаном дана 23.11.2009. године, такође поводом истог догађаја, навео је да су се у претресу његове куће смењивали Милан Девчић и Милан Радојчић, да је тучен у дворишту у присуству своје мајке, али да се не сећа да ли је тада био Милан Радојчић или Милан Девчић (за које је претходно рекао да су били присутни и стајали са стране).

Имајући у виду наведене недоследности, разлике и несигурности у исказу сведока Ђуре Антоловића, у погледу, пре свега идентитета лица које га телесно повређује, да ли је то окр. Милан Девчић или сада покојни Милан Радојчић, а у вези којих сведок различито говори о њиховим присуствима пре телесног повређивања, као и у погледу употребљеног средства којим је повређен, према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, овакав исказ је непоуздан, а посебно с обзиром на чињеницу да се исти није могао проверити другим доказима, на основу којих би се те разлике и неисгурности могле отклонити. Из наведених разлога, овај суд исказ сведока Ђуре Антоловића није прихватио као веродостојан.

У односу на тврдњу оптужбе да је окр. Милан Девчић оштећеног Петра Вулету ударао ногама и рукама у пределу ребара и псовао га, према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, нема доказа да су наведеним радњама нанете тешке телесне повреде и да је дошло до озбиљног насртаја на људско достојанство.

Наиме, само озбиљне повреде међународног хуманитарног права представљају ратни злочин, и то кршење мора да буде тешко, односно та повреда мора да укључи тешке последице по жртву, што у конкретном случају, према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, није доказано. Односно, из списка предмета не произилазе докази којима се потврђује да су радње, које је предузео окр. Милан Девчић, у односу на оштећеног Петра Вулету, а које му се оптужбом стављају на терет, оставиле трајне последице по оштећеног или му наносиле тешке патње и бол тј. нема доказа да се ради о повреди која је тежа од привремене nelaгоде или понижења, и која

представља тешко оштећене способности оштећеног да води нормалан живот.

Полазећи од појма нечовечног поступања, који подразумева радњу која наноси тешку душевну или телесну патњу или повреду или представља озбиљан насртај на људско достојанство, према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, нема доказа за тврдњу оптужбе да је окр. Милан Девчић, претњом Антону Крзманићу да ће га убити, истоме нанео тешку душевну патњу, односно над њим вршио психичко насиље, те да је тиме дошло до тешког кршења члана 3 Женевске конвенције и Другог допунског протокола уз Женевску конвенцију.

Наиме, сведок Антон Кризманић у свом исказу је навео да се испитивање одвијало у кухињи у задрузи, да је био присутан и Милан Девчић, који се умешао и почео да га вређа, псује и прети да ће га убити, те да је наредног дана био пуштен из затвора. Оваквим исказом сведока, према оцени овог суда, не доказује се озбиљно

психолошко насиље над оштећеним, односно да је то за њега представљало тешку патњу, што је неопходно за категоризацију озбиљне повреде међународног хуманитарног права.

С обзиром на наведено, према оцени Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, није доказано ни да је предузимање радње окр. Милана Девчића према Ђури Филићу, био озбиљан насртај на људско достојанство и наношење тешке душевне патње. Наиме, сведок Ђура Филић у свом исказу је навео да му је Милан Девчић, приликом испитивања, псовао мајку усташку и питао га је за кога је гласао и где су му зетови, из ког исказа се не утврђује несумњиво озбиљно психолошко насиље над оштећеним, нити довољно озбиљно поступање које је довело до кршења међународног хуманитарног права.

Оптужницом је окр. Милану Девчићу стављено на терет да је, дана 18.10.1991. године, заједно са Љубаном Девећак, испитивао оштећеног Стипу Долачког, већ видно претученог и повређеног, а потом су га испред куће Боре Кесара, где је била команда села, предали раније оптуженом, сада покојном Петронију Стевановићу, да буде лишен живота, које лице је потом и убијено од стране појединих НН припадника наведене оружане групе “Душан Силни” док је његов леш пронађен у капелици на гробљу у Ловасу.

Међутим, полазећи од појма тортуре, као једне од радњи извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва, а који подразумева поступке којима се наноси тежак физички или душевни бол или патња, према налажењу Апелационог суда у Београду Одељење за ратне злочине, нема доказа да је окр. Милан Девчић, радњама које су му стављене на терет, а које при томе у оптужници нису индивидуализоване нити конкретизоване, оштећеном Стипи Долачком нанео физички или ментални бол или патњу. Тужилац своју тврдњу о доказаности радњи окр. Милана Девчића, заснива на исказу раније окривљеног Александра Николаидиса, који је у међувремену преминуо. Међутим, из његовог исказа, датог приликом изношења одбране, тек на главном претресу дана 12.02.2012. године, (своју одбрану је износио и у претходном поступку дана 16.10.2007. године, као и на главном претресу дана

17.04.2008. године), произилази да је додао да су браћу Жељка и Дарка Павлића и Стипу Долачког испитивали Љубан Деветак и Милан Девчић, а потом их предали Петронију, како би били убијени, те да их је видео када су их изводили, да након што су Љубан Деветак и Милан Девчић изашли заједно са браћом Павлић и Стипом Долачким испред командне зграде у кући Боре Кесара, њих тројицу предају Петронију Стевановићу, који одлази са њима, док Милан Девчић и Милан Деветак остају у команди. Овакав додат исказ окр. Александра Николаидиса, који је само видео да су Љубан Деветак и Милан Девчић изашли заједно са Стипом Долачким, не представља доказ да је окр. Милан Девчић према оштећеном Стипи Долачком предузео радње које представљају тортуру.

Окривљени Милан Девчић у својој одбрани је навео да је са притвореним лицима само обављао разговоре, саслушавао их, између осталих и Петра Вулету, Марка Грчанца и Ђуру Филића, али је негирао да је примењивао физичко и психичко насиље, наводећи да је евидентно било малтретирања људи, да су се људи тукли, затварали и убијали, те да он није извршио радње које му се оптужницом стављају на терет.

Према оцени Апелационог суда у Београду, одбрана окр. Милана Девчића није оповргнута доказима изведеним током овог кривичног поступка, односно истима нису поткрепљени чињенични наводи оптужнице да је окривљени нечовечно поступао према цивилном становништву, наређивао примену понижавајућих и дискриминаторских мера, те примењивао физичко и психичко насиље – тортуру и повређивао телесни интегритет цивила.

Анализирајући изведене доказе, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, је нашао да није доказано да су окривљени Жељко Крњајић и Милан Девчић извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ. Наиме, оценом изведених доказа, изводи се закључак о утврђивању релевантних чињеница, које указују да нема довољно доказа да су ови окривљени извршили предметно кривично дело, па је Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, након одржаног претреса пред другостепеним судом, усвајањем жалби окр. Жељка Крњајића и његовог браниоца адв. Радоја Алексића и окр. Милана Девчића и његовог браниоца адв. Бранкице Мајкић, преиначио првостепену пресуду, у односу на ове окривљене и у ставу II ове пресуде, на основу одредбе члана 423 тачка 2 ЗКП, ослободио их од оптужбе.

С обзиром да су окривљени Жељко Крњајић и Милан Девчић ослобођени од оптужбе, одлучено је, на основу одредбе члана 265 став 1 ЗКП, да трошкови кривичног поступка, у овом делу, падају на терет буџетских средстава суда, док су, на основу члана 258 став 3 ЗКП, оштећени упућени да имовинско правни захтев могу остварити у парничном поступку.

Одбијени доказни предлози

Апелациони суд је одбио предлоге изнете од стране бранилаца окривљених и самих окривљених, из следећих разлога:

-браниоца окр. Жељка Крњајића, адв. Радоја Алексића, да се изврши вештачење медицинске документације сведока Драге Сабљака, с обзиром да постоји сумња у његову урачунљивост, те да се прочита његов исказ, који је првобитно дат током истраге из 1994. године, као и да се испитају сведоци Острун Дарко, на околност како је његов отац погинуо, Рудућ Миленко, на околност о догађају на дан 10.10. у дворишту куће Томислава Шелебаја, Јосип Ходак, на околност ко је запалио његову кућу и када је његова кућа запаљена, Клисурећ Мијо, на околност којим се улицама кретао Жељко Крњајић у Ловасу на дан 10.10.1991. године и Туркаљ Милан, који сада није испитан у својству сведока. Одбијени су из разлога, што је сведок Драго Сабљак свој исказ дао на главном претресу дана 22.02.2011. године, те је првостепени суд извршио увид у комплетну медицинску документацију издату од медицинских установа у којима се лечио, а које се односе на његово здравствено стање, те је чињенично стање, које се односи на окр. Жељка Крњајића и напад на село Ловас 10.10.1991. године, довољно расветљено, па би испитивање наведених сведока само довело до одуговлачења овог кривичног поступка;

-браниоца окр. Зорана Косијера, адв. Здравка Крстића, да се прочита допис Ктпш 8/03 од 26.10.2006. године, потом записник Тужилаштва за ратне злочине Абр.88/10-34 од 10.11.2010. године, као и извод из евиденције тада постојећег Војног тужилаштва и да се у својству вештака испита Бошко Антић, као сувишни за правилно и потпуно утврђивање чињеничног стања;

-окр. Жељка Крњајића, да се саслуша Славица Јовановић из Фонда за хуманитарно право, на околност да је одлазила у Бјеловар да припрема сведока Драгу Сабљака, да се од Генералштаба тражи информација ко су Убипариповић Зоран, Бењамин Зубин и Вукелић, и којој војној пошти припадају, а потом да се из Ловаса затражи колико је српских кућа било у Млинској улици и да се прегледа CD на коме се после Дневника налази прилог у коме три Ловашчана причају о томе када је требало клати Србе, с обзиром да је чињенично стање, везано за напад на село Ловас дана 10.10.1991. године и припреме које су претходиле том нападу, изведеним доказима у потпуности утврђено;

-окр. Радована Влајковића, да се поново, у својству сведока, испита Ратко Ђокић с обзиром да је испитан на главном претресу дана 24.09.2009. године, обзиром да је детаљно изнео своја сазнања о критичном догађају, као сувишан

-окр. Зорана Косијера, да се прибави Конвенција о потписивању повлачења ЈНА са територије Југославије, између ЈНА, Републике Хрватске и Европске заједнице, с обзиром да је Југославија уништила тај документ, као сувишан.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је, приликом доношења одлуке, имао у виду и остале доказе, који су изведени током овог кривичног поступка, али је нашао да су исти без утицаја на другачију одлуку у овој кривично правној

ствари, па их није посебно образлагао.

Из свих напред наведених разлога, применом одредбе члана 449 ЗКП, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је, на основу одредбе члана 459 став 1 ЗКП, донео одлуку као у изреци пресуде.

Записничар
Јасна Билић,с.р.

Председник већа-судија
Александар Вујичић,с.р.

Потврђује се да је ова фотокопија истоветна са својим изворником - преписом, који се састоји од 42 стране.

Отправка са које је извршено фотокопирање налази се код овог суда у предмету _____

Кж1-По2 - 1/14

Такса из Тар. Бр. _____ Закона о републичким судским таксама плаћена је и поништена.

ВИШИ СУД - ВЕЋЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

У Београду 19.01. 2021 год.

Својеручни радник _____

